

Onderzoek landbouwhuisdieren Zuidwest-Drenthe, Midden- Drenthe en Zuidoost-Fryslân 2025/2026

Hasper, H. en Van der Meer, W.J.

provincie Drenthe

provinsje fryslân
provincie fryslân

Colofon

© Hasper, H. en Van der Meer, W.J. 2026

Gelieve als volgt aan deze publicatie te refereren:

Hasper, H. en Van der Meer, W.J., 2026 Onderzoek landbouwhuisdieren Zuidwest-Drenthe, Midden-Drenthe en Zuidoost-Fryslân.

Onderzoek landbouwhuisdieren
Zuidwest-Drenthe, Midden-Drenthe en Zuidoost-Fryslân

In opdracht van provincie Drenthe en Fryslân

18 maart 2026

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Telgebieden	4
3. Werkwijze	5
4. Resultaten	6
4.1. <i>Resultaten Drents-Friese Regio – Drentse deel</i>	6
4.1.1. Schapen Drents-Friese Regio – Drentse deel	7
4.1.2. Pony's Drents-Friese Regio – Drentse deel	8
4.1.3. Paarden Drents-Friese Regio – Drentse deel	9
4.1.4. Geiten Drents-Friese Regio – Drentse deel	10
4.1.5. Varkens Drents-Friese Regio – Drentse deel.....	11
4.1.6. Alpaca's Drents-Friese Regio – Drentse deel.....	12
4.1.7. Ezels Drents-Friese Regio – Drentse deel	13
4.1.8. Runderen Drents-Friese Regio – Drentse deel.....	14
4.1.9. Damherten Drents-Friese Regio – Drentse deel	15
4.1.10. Vergelijking met voorgaande tellingen.....	16
4.2. <i>Resultaten Drents-Friese Regio – Friese deel</i>	17
4.2.1. Schapen Drents-Friese Regio – Friese deel.....	18
4.2.2. Pony's Drents-Friese Regio – Fries deel	19
4.2.3. Paarden Drents-Friese Regio – Friese deel	20
4.2.4. Geiten Drents-Friese Regio – Friese deel	21
4.2.5. Varkens Drents-Friese Regio – Friese deel.....	22
4.2.6. Alpaca's Drents-Friese Regio – Friese deel.....	23
4.2.7. Ezels Drents-Friese Regio – Friese deel.....	24
4.2.8. Runderen Drents-Friese Regio – Friese deel.....	25
4.2.9. Damherten Drents-Friese Regio – Friese deel	26
4.2.10. Vergelijking met voorgaande tellingen.....	27
4.3. <i>Resultaten Midden-Drenthe</i>	28
4.3.1. Schapen Midden-Drenthe.....	29
4.3.2. Pony's Midden-Drenthe	30
4.3.3. Paarden Midden-Drenthe	31
4.3.4. Geiten Midden-Drenthe	32
4.3.5. Varkens Midden-Drenthe.....	33
4.3.6. Alpaca's Midden-Drenthe.....	34
4.3.7. Ezels Midden-Drenthe.....	35
4.3.8. Runderen Midden-Drenthe	36
4.3.9. Damherten Midden-Drenthe	37
4.3.10. Vergelijking met voorgaande tellingen.....	38
5. Conclusie/discussie	39
Bronnenlijst	40

1. Inleiding

Sinds 2021 leeft in Zuidwest-Drenthe en Zuidoost-Fryslân een wolvenpaar (GW2090f x GW2397m), dat in 2022 voor het eerst welpen kreeg en sindsdien een roedel vormt. In 2022 vestigde zich ook een tweede wolvenpaar in Midden-Drenthe (GW3250m x GW3011f), dat in 2023 voor het eerst jongen kreeg. Door het ontbreken van grote wilde hoefdieren vallen er regelmatig slachtoffers onder landbouwhuisdieren.

Om inzicht te krijgen in de impact van wolven op landbouwhuisdieren en de effectiviteit van wolfwerende maatregelen, wordt er in opdracht van de provincie Drenthe sinds 2023 een telling uit gevoerd in Zuidwest-Drenthe. Hierbij worden het aantal landbouwhuisdieren en (wolfwerende) rasters geïnventariseerd. Sinds 1 april 2023 kunnen niet alleen schapen- en geitenhouders, maar ook andere hoefdierhouders (zoals runderen, paarden en alpaca's) in Drenthe subsidie aanvragen voor wolfwerende rasters. Daarom worden ook deze dieren meegenomen in de telling, evenals damherten (in hertenkampen), huisvarkens, ezels en wallaby's.

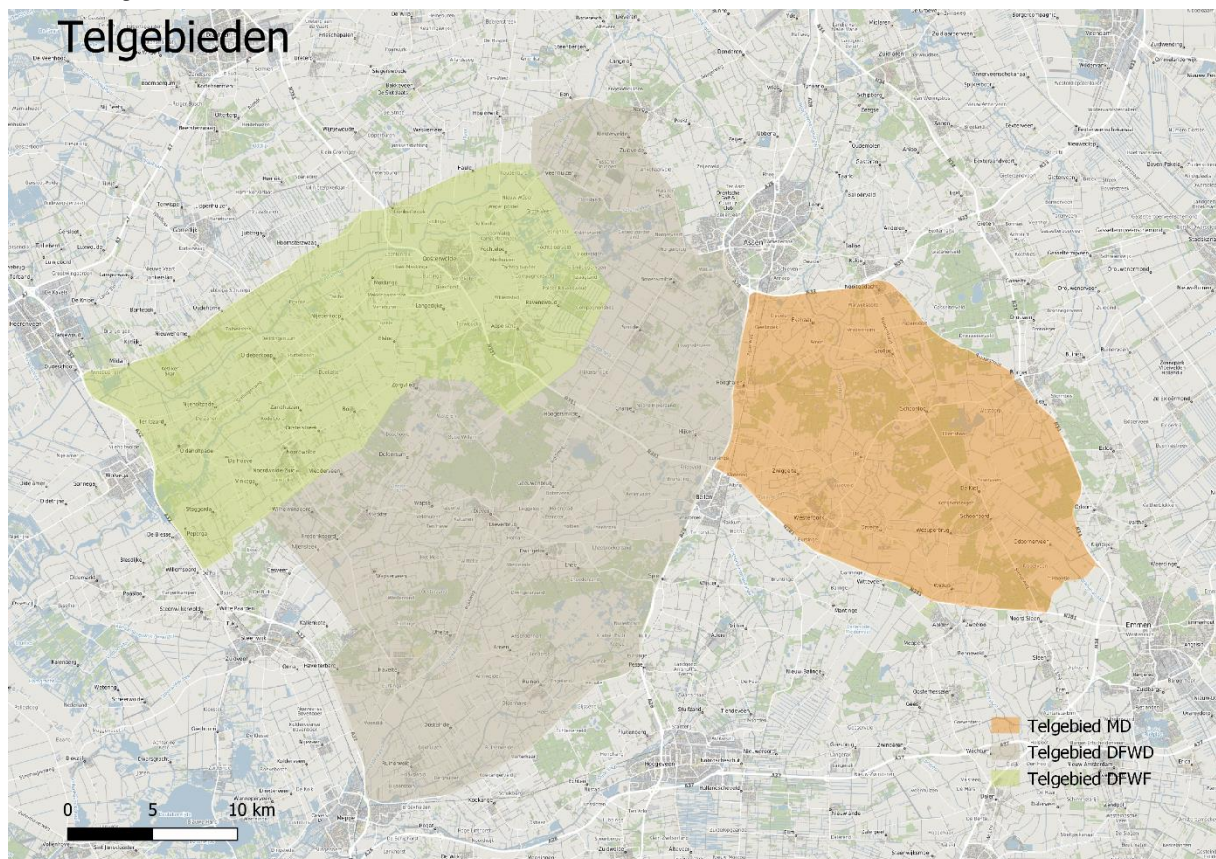
De rasters worden optisch beoordeeld vanuit de auto, zonder fysieke metingen of controle van de elektrische spanning. Sinds 2024 is de telling uitgebreid met het leefgebied van de Midden-Drenthe roedel en het Friese deel van de Drents-Friese Regio roedel in opdracht van de provinsje Fryslân.

2. Telgebieden

De grens van het telgebied Zuidwest-Drenthe/Zuidoost-Fryslân is bepaald aan de hand van de begrenzing van het leefgebied van de Drents-Friese Regio roedel (Jansman & Villing, 2023). Het telgebied Zuidwest-Drenthe/Zuidoost Fryslân is voor deze rapportage opgedeeld in het Drentse deel en het Friese deel. Het Drentse deel heeft een oppervlakte van 554,97 km² en een omtrek van circa 124,07 kilometer. Het Friese deel heeft een oppervlakte van 332,06 km² en een omtrek van circa 86,20 kilometer. Binnen deze begrenzing hebben zich nog twee roedels gevestigd in 2025, het leefgebied voor deze roedels moet nog worden vastgesteld.

De begrenzing van het leefgebied Midden-Drenthe is op aanwijzing van de provincie Drenthe. Het telgebied Midden-Drenthe heeft een oppervlakte van 289,41 km² en een omtrek van circa 67,97 kilometer. De aanwezige wolvenroedel staat bekend als de Midden-Drenthe roedel.

Figuur 1
Overzicht telgebieden

3. Werkwijze

Alle landbouwhuisdieren zijn geteld vanuit de auto. Hierbij zijn alle begaanbare wegen afgereden, zodat we de landbouwhuisdieren nog goed konden tellen (met verrekijker). Grote groepen (bv schapen) zijn beter te tellen van een iets grotere afstand tellen dan van dichtbij.

In verband met de verkeersveiligheid heeft een collega gereden. Bij grote groepen schapen (>50) werd er door beide geteld. Bij minimaal verschil (<10) werd het gemiddelde aangenomen. Bij verschil groter dan 10 werd er opnieuw geteld. De volgende mensen hebben bijgedragen aan de telling: Larissa Venekamp, Jamey Speelman, Richard Speelman, Florianne ten Bosch en Tim Speelman.

Deze gegevens werden ter plekke opgeslagen in de app TopoGPS. Zo werd er een goed beeld verkregen van het aantal verschillende landbouwhuisdieren, het aantal groepen, groepsgroottes en of ze op het oog achter wolfwerende rasters stonden.

De term mogelijk wolfwerend wordt aangehouden omdat het optisch wolfwerend was. Er zijn geen percelen betreden om de stroom te meten of om de hoogte op te meten. Dit is geschat.

Met mogelijk wolfwerende rasters worden vaste of mobiele rasters bedoeld met vijf draden of meer waarbij de onderste op 20 cm zit en de bovenste op 120 cm, of strak gezette flexinetten van minimaal 120 cm hoog.

Het aantal gereden kilometer bedraagt 2106 kilometer voor al de telgebied bij elkaar opgeteld. Dit zijn uitsluitend de kilometers die in de telgebieden gereden zijn. In de resultaten wordt per deelgebied het aantal kilometers vermeld. Er is in totaal 75,05 uur over de telling gedaan en is uitgevoerd in de periode van 12 december 2025 t/m 7 januari 2026.

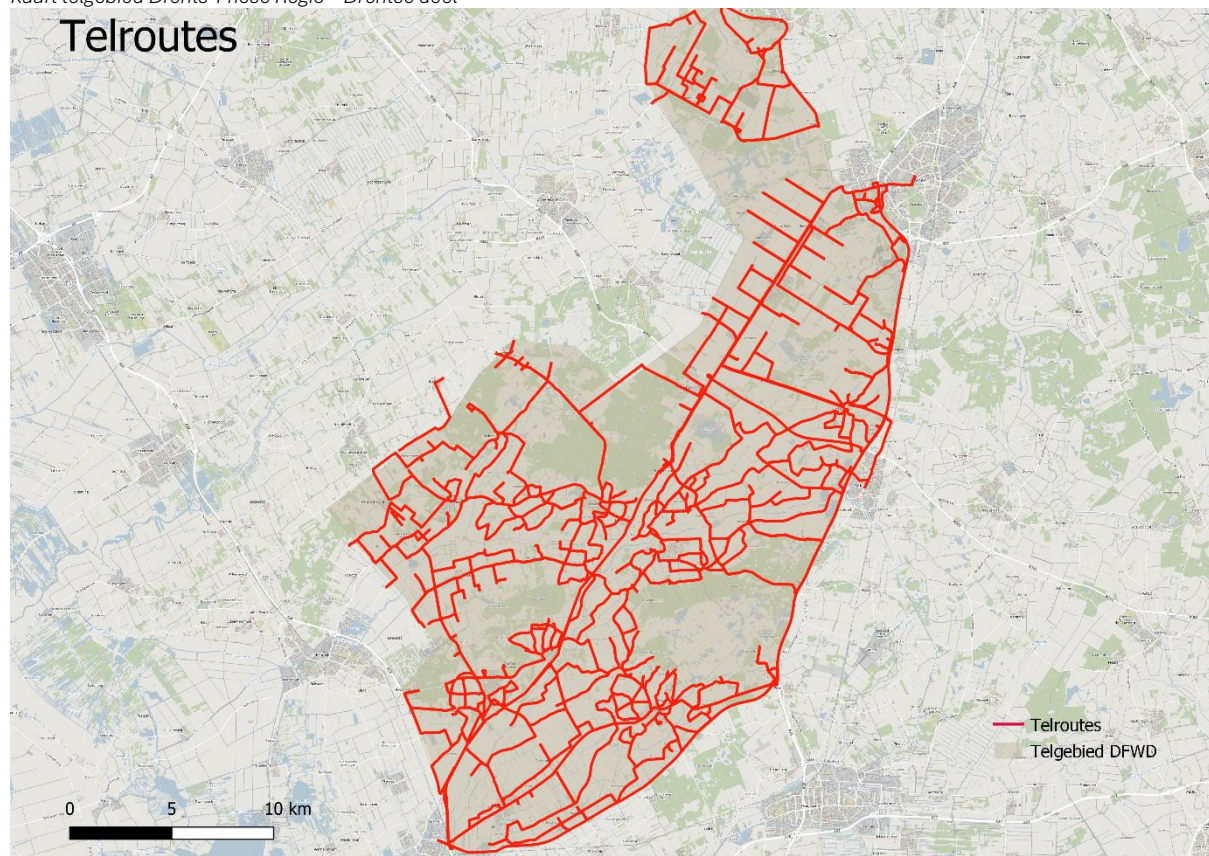
4. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten besproken voor al de telgebieden.

4.1. Resultaten Drents-Friese Regio – Drentse deel

Figuur 2

Kaart telgebied Drents-Friese Regio – Drentse deel

Voor deze telling is in totaal 958,1 kilometer afgelegd, weergegeven in figuur 2. In tabel 1 is het aantal individuen en groepen per soort uiteengezet.

Tabel 1

Getelde individuen en groepen

	Individen 2025/2026			Groepen 2025/2026		
	Totaal	Waarvan mogelijk wolfwerend	Percentage mogelijk wolfwerend	Totaal	Waarvan mogelijk wolfwerend	Percentage mogelijk wolfwerend
Schaap	7415	5758	77,65%	269	115	42,75%
Pony	463	60	12,96%	178	15	8,43%
Paard	1432	140	9,78%	552	36	6,52%
Geit	202	10	4,95%	55	4	7,27%
Varken	14	0	0%	6	0	0%
Alpaca	31	9	29,03%	11	1	9,09%
Ezel	20	5	25%	8	1	12,50%
Rund	599	39	6,51%	87	7	8,04%
Damhert	64	0	0%	9	0	0%

4.1.1. Schapen Drents-Friese Regio – Drentse deel

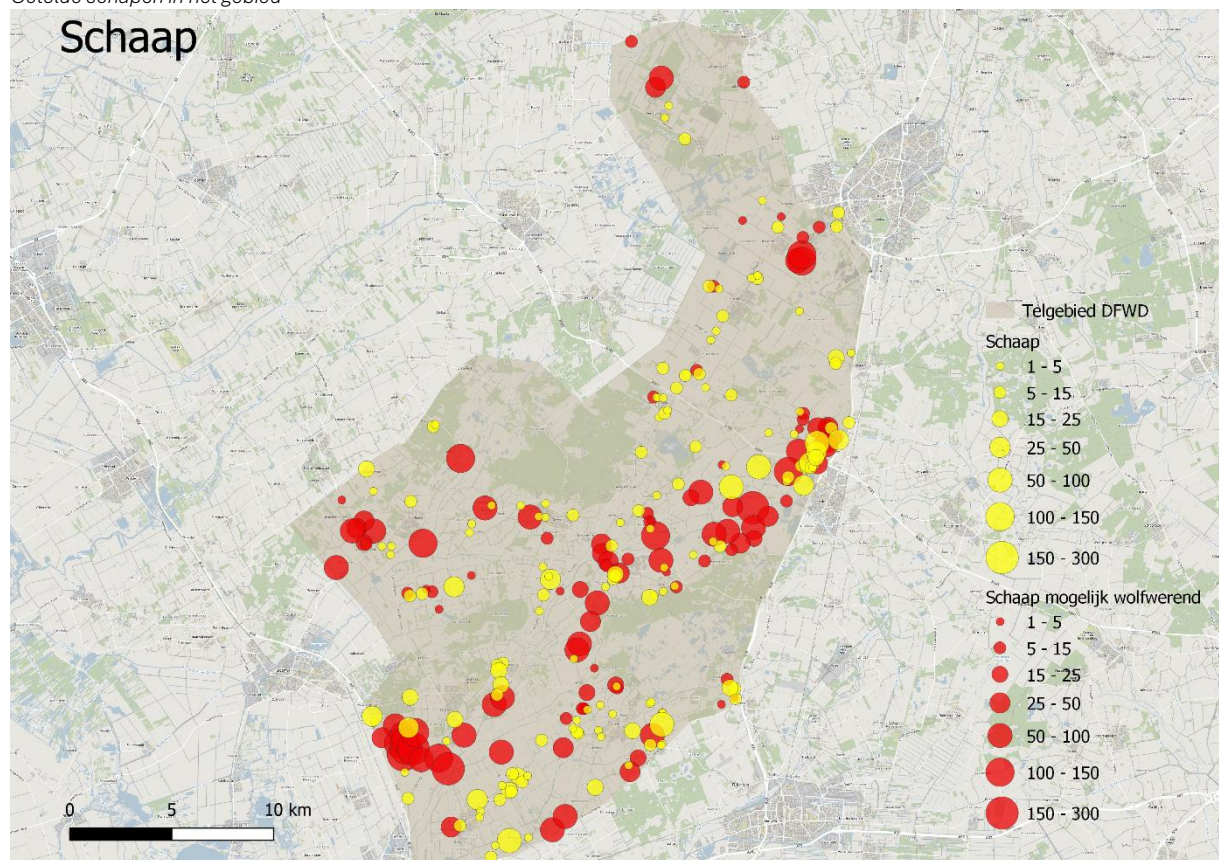
In totaal werden er 7415 schapen geteld. Deze waren onderverdeeld in 269 groepen. Van dit totaal aantal groepen waren er 115 groepen mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 42,75%.

Van de totaal 7415 schapen stonden er 5758 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 77,65%.

In figuur 3 is de verdeling van de groepen zichtbaar binnen het telgebied. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 3

Getelde schapen in het gebied

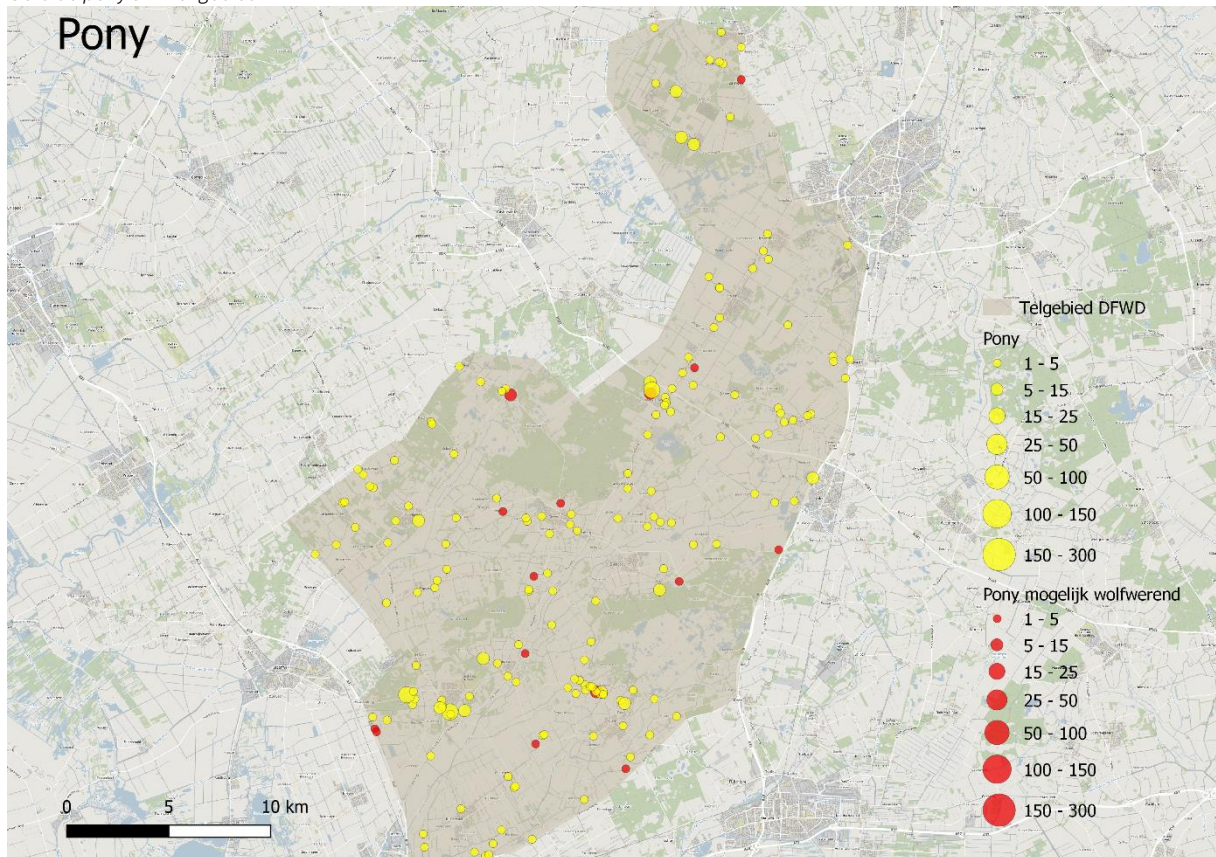
4.1.2. Pony's Drents-Friese Regio – Drentse deel

In totaal werden er 463 pony's geteld. Deze pony's waren verdeeld in 178 groepen, waarvan 15 groepen mogelijk wolfwerend beschermd waren. Dit komt neer op 8,43%.

Van de 463 pony's stonden er 60 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 12.96%.

In figuur 4 is de verdeling van de groepen zichtbaar. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 4
Getelde pony's in het gebied

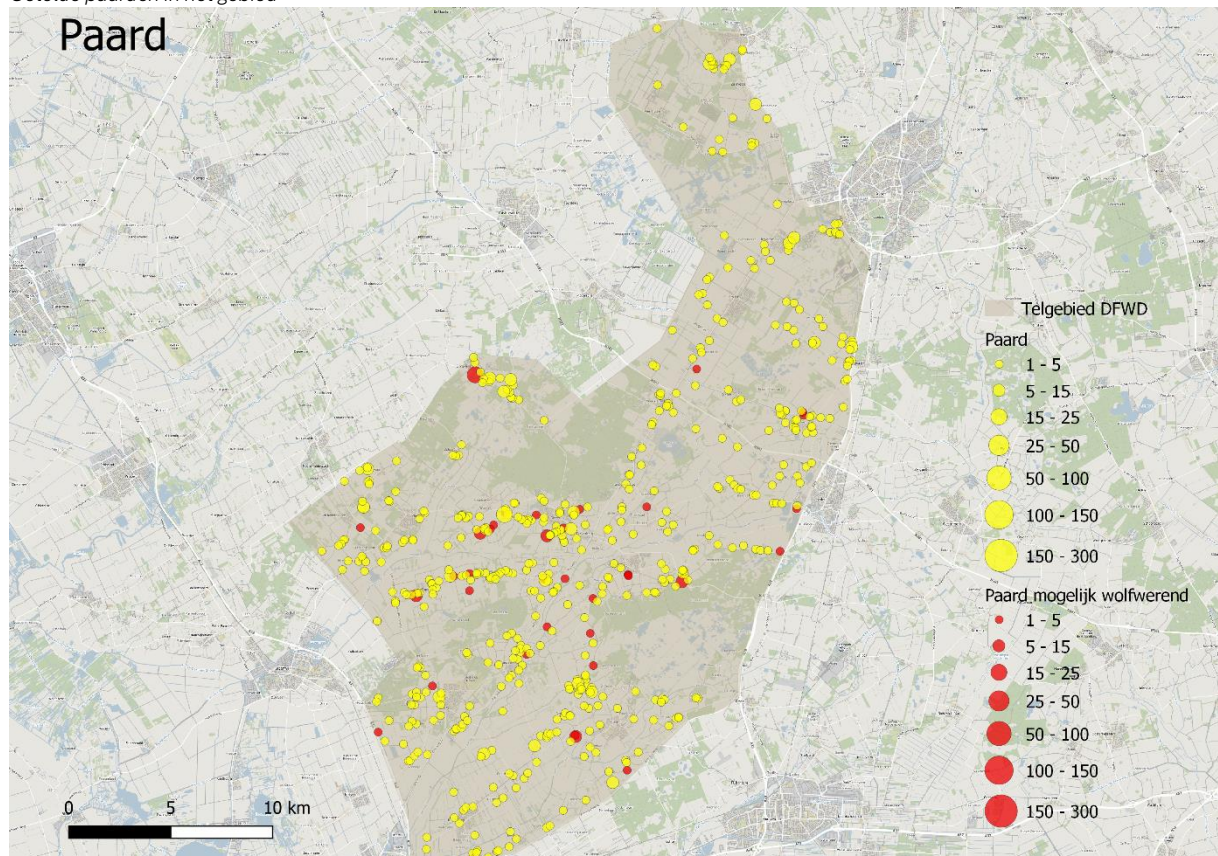
4.1.3. Paarden Drents-Friese Regio – Drentse deel

In totaal werden er 1432 paarden geteld. Deze paarden waren verdeeld in 552 groepen, waarvan 36 groepen mogelijk wolfwerend beschermd waren. Dit komt neer op 6,52%.

Van de 1432 paarden stonden er 140 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 9,78%.

In figuur 5 is de verdeling van de groepen zichtbaar. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 5
Getelde paarden in het gebied

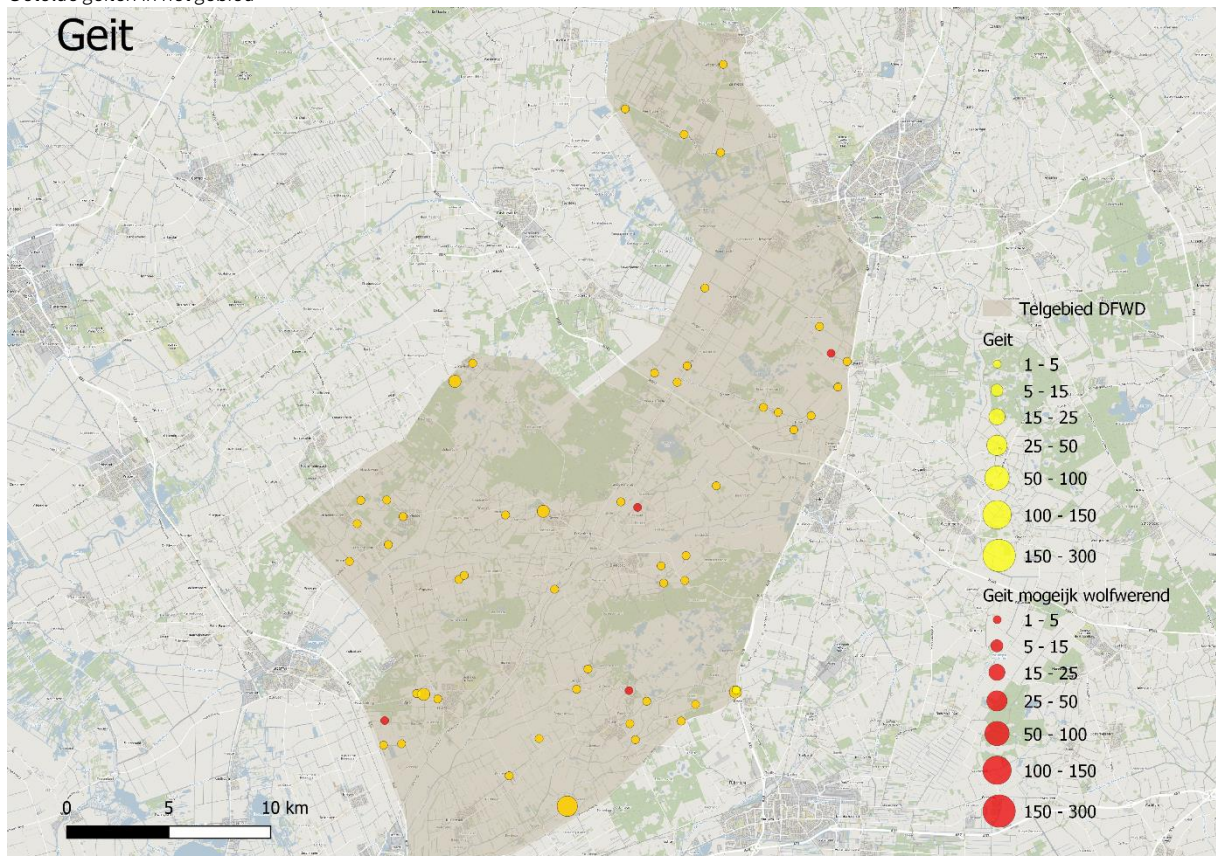
4.1.4. Geiten Drents-Friese Regio – Drentse deel

In totaal werden er 202 geiten geteld. Deze waren onderverdeeld in 55 groepen, waarvan 4 groepen mogelijk wolfwerend beschermd was. Dit komt neer op 7,27%.

Van de 202 geiten stonden er 10 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 4,95%.

In figuur 6 is de verdeling van de groepen zichtbaar. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 6
Getelde geiten in het gebied

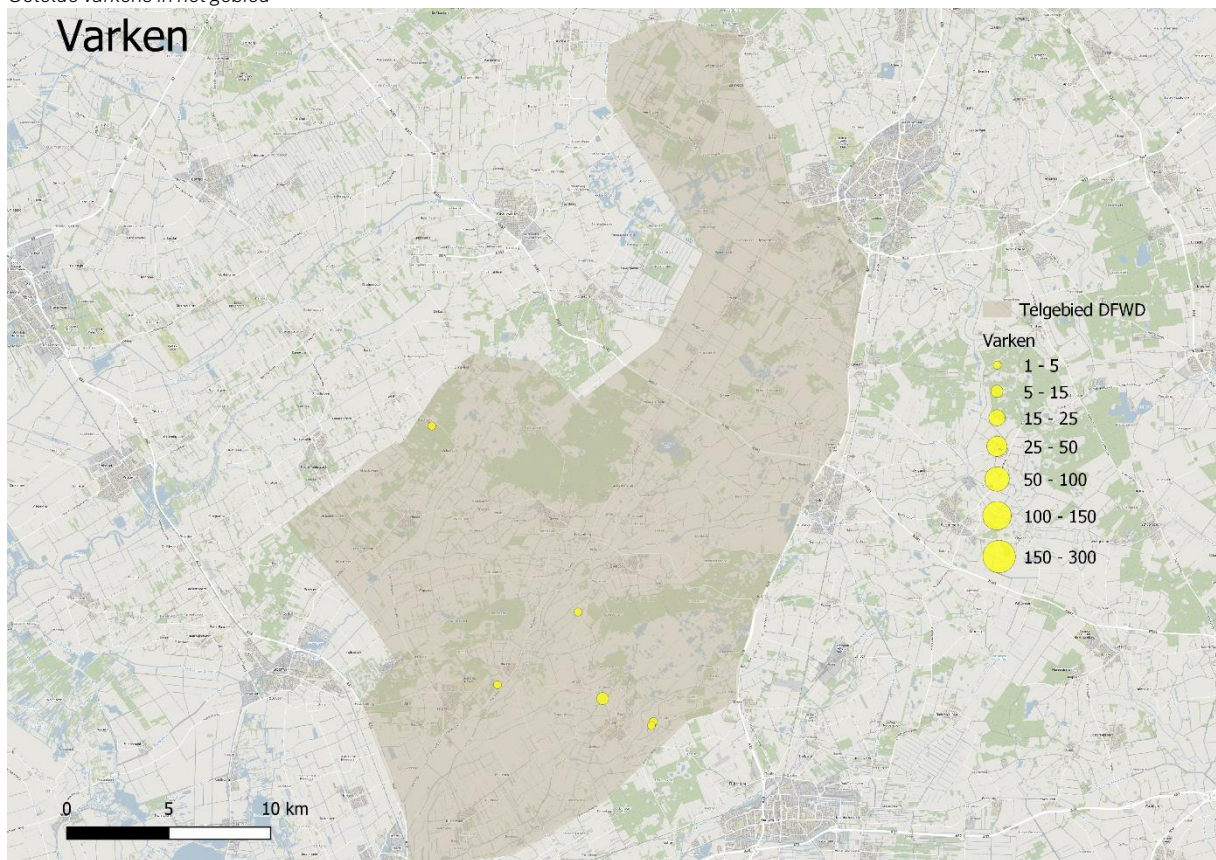
4.1.5. Varkens Drents-Friese Regio – Drentse deel

In totaal werden er 14 varkens geteld. Deze waren onderverdeeld in 6 groepen, waarvan 0 groepen mogelijk wolfwerend beschermd was. Dit komt neer op 0%.

Van de 14 varkens stonden er 0 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 0%.

In figuur 7 is de verdeling van de groepen zichtbaar. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 7
Getelde varkens in het gebied

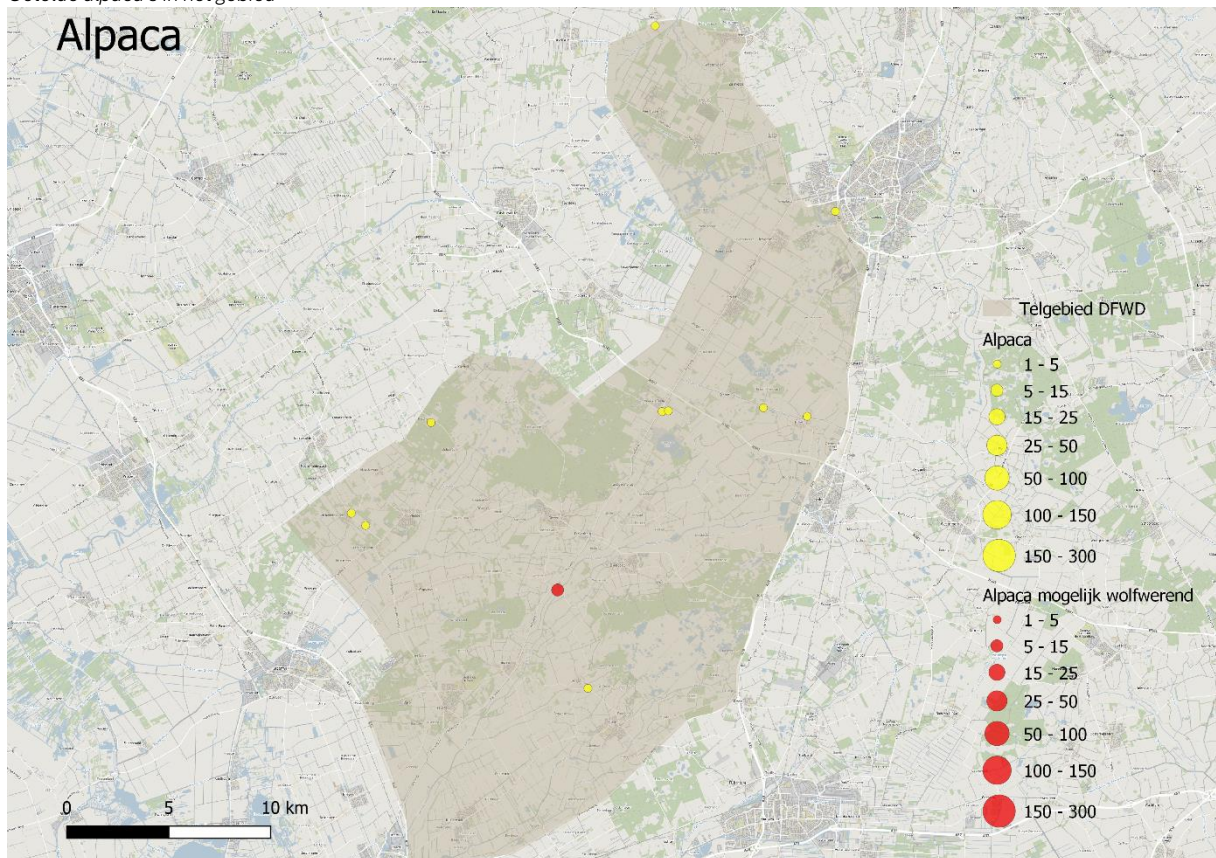
4.1.6. Alpaca's Drents-Friese Regio – Drentse deel

In totaal werden er 31 alpaca's geteld. Deze alpaca's waren verdeeld in 11 groepen, waarvan 1 groep mogelijk wolfwerend beschermd waren. Dit komt neer op 9.09%.

Van de 31 alpaca's stonden er 9 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 29,03%.

In figuur 8 is de verdeling van de groepen zichtbaar. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 8
Getelde alpaca's in het gebied

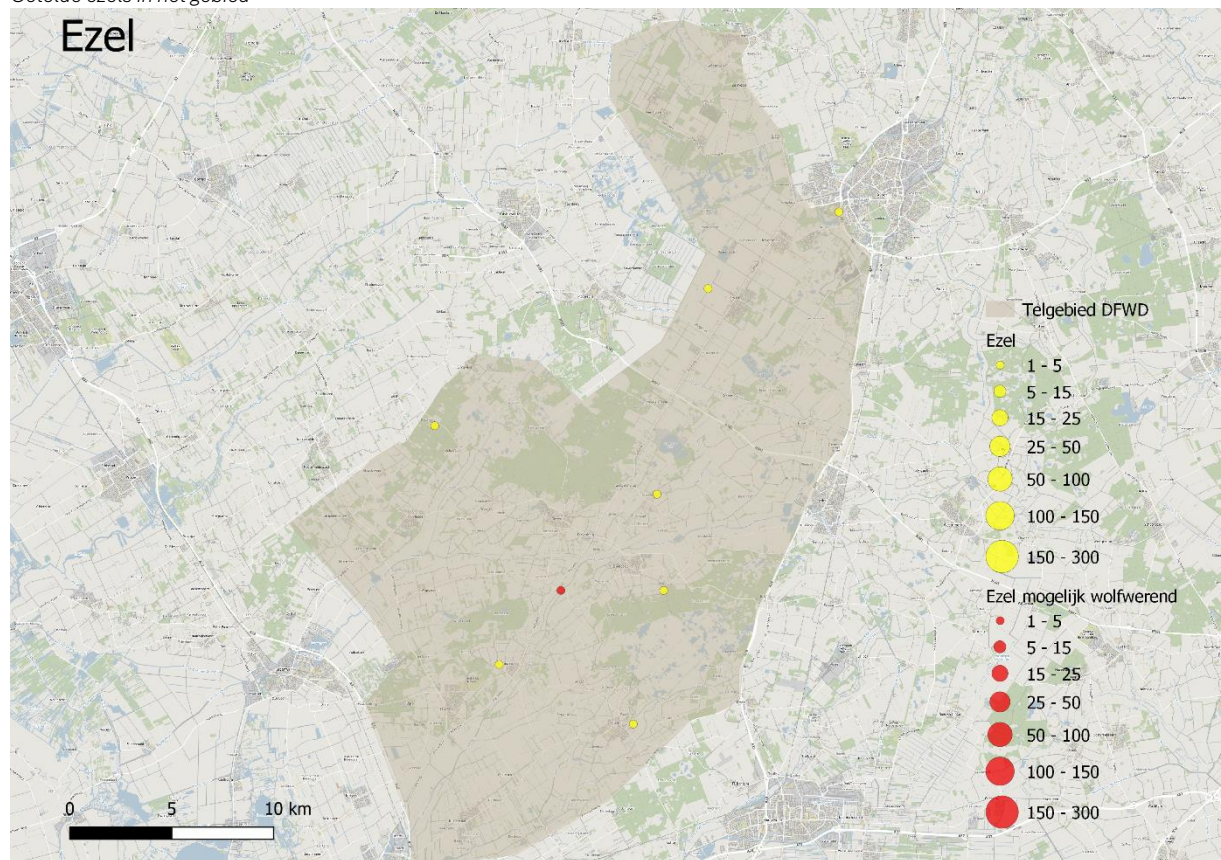
4.1.7. Ezels Drents-Friese Regio – Drentse deel

In totaal werden er 20 ezels geteld. Deze ezels waren verdeeld in 8 groepen, waarvan 1 groep mogelijk wolfwerend beschermd waren. Dit komt neer op 12,50%.

Van de 20 ezels stonden er 5 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 25%.

In figuur 9 is de verdeling van de groepen zichtbaar. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 9
Getelde ezels in het gebied

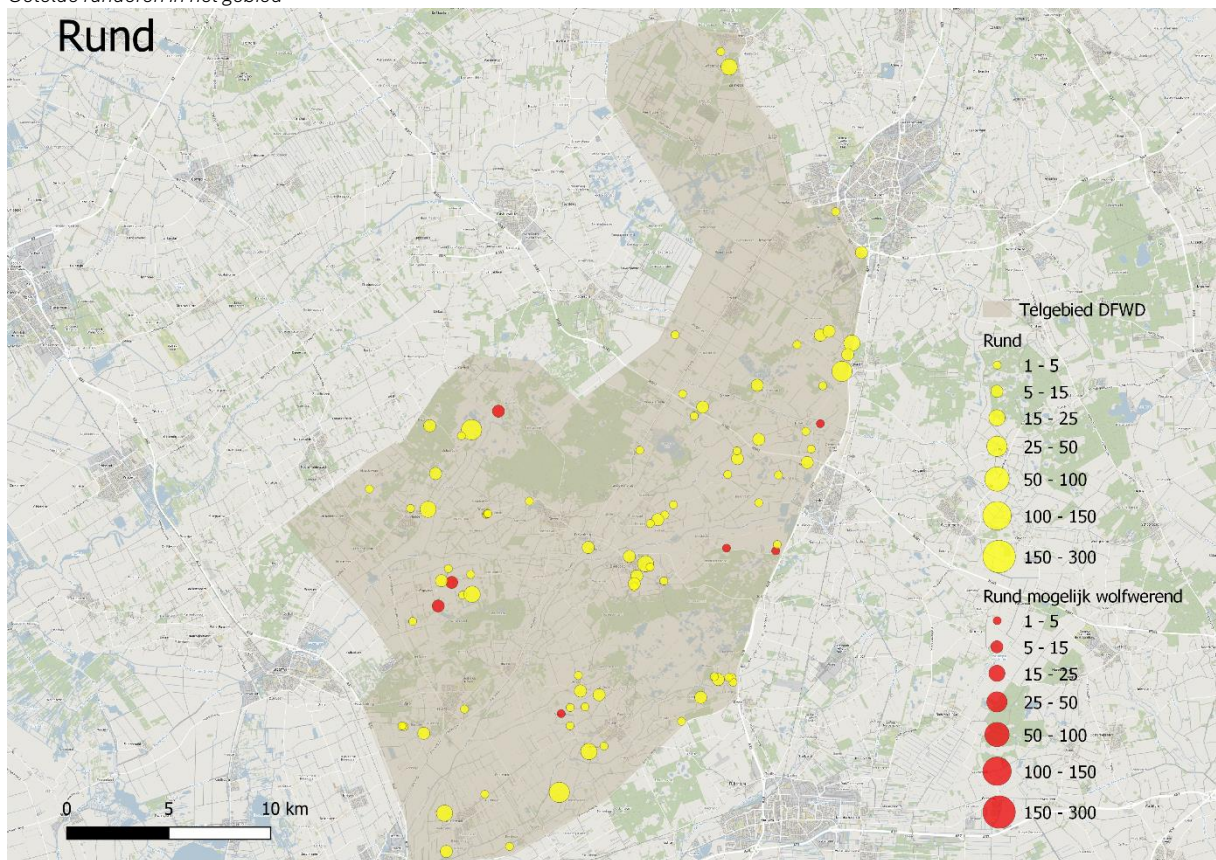
4.1.8. Runderen Drents-Friese Regio – Drentse deel

In totaal werden er 599 runderen geteld. Deze runderen waren verdeeld in 87 groepen, waarvan 7 groepen mogelijk wolfwerend beschermd waren. Dit komt neer op 8,04%.

Van de 599 runderen stonden er 39 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 6,51%.

In figuur 10 is de verdeling van de groepen zichtbaar. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 10
Getelde runderen in het gebied

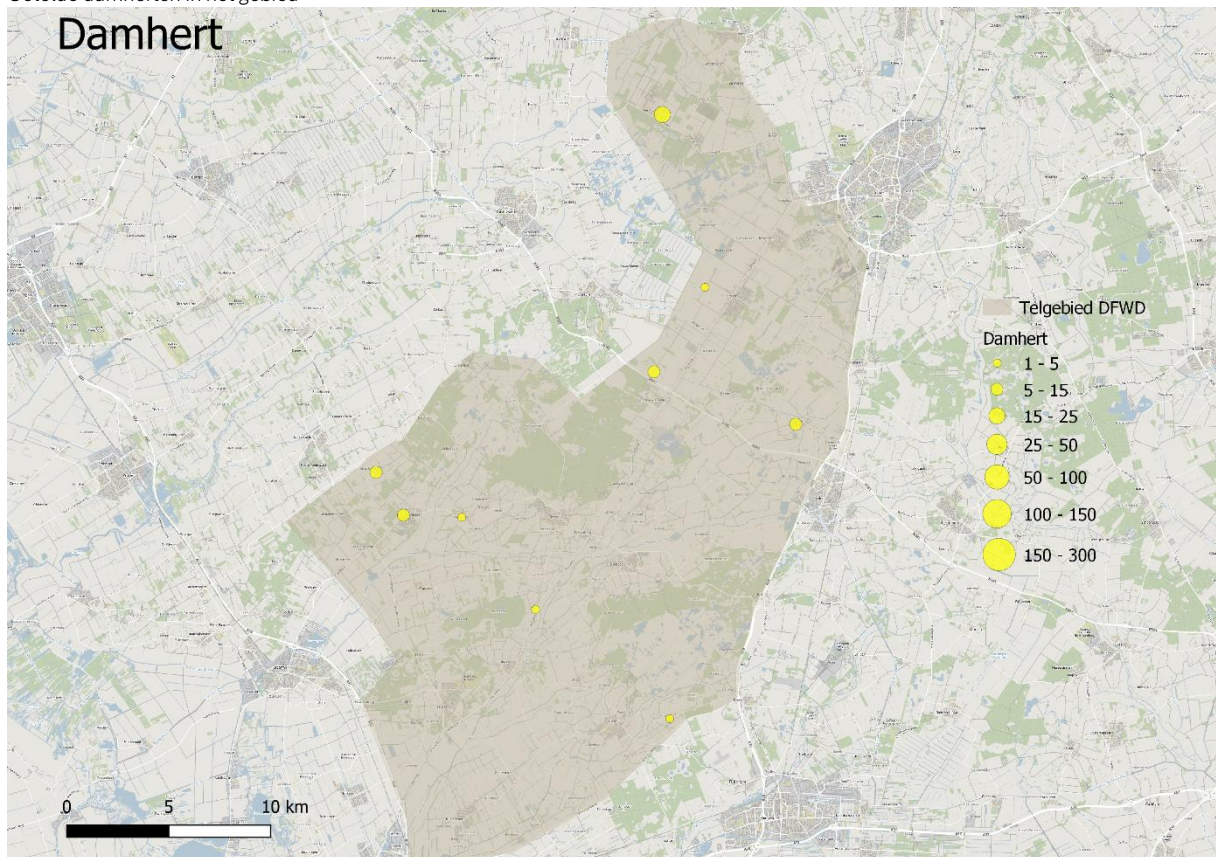
4.1.9. Damherten Drents-Friese Regio – Drentse deel

In totaal werden er 64 damherten geteld. Deze waren verdeeld in 9 groepen, waarvan 0 groepen mogelijk wolfwerend beschermd waren. Dit komt neer op 0%. Het betreffen dieren binnen hertenkampjes.

Van de 64 damherten stonden er 0 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 0%.

In figuur 11 is de verdeling van de groepen zichtbaar. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 11
Getelde damherten in het gebied

4.1.10. Vergelijking met voorgaande tellingen

Het Drentse deel van de Drents-Friese Regio is voor een deel geteld in 2022/2023 (Hasper, 2022), maar omdat dit een incompleet beeld geeft is er voor gekozen dit niet mee te nemen in de vergelijking. Het Drentse deel is volledig geteld in en 2023/2024 (Hasper, 2024) en 2024/2025 (Hasper & Van der Meer, 2025) wat het mogelijk maakt om voor dit gebied een vergelijking te maken met eerdere jaren. Er is een vergelijking gemaakt van het totaal aantal individuen in tabel 2 en groepen in tabel 3.

Tabel 2

Vergelijking individuen 2023/2024, 2024/2025 en 2025/2026

Soort	23/24	24/25	25/26	Mogelijk ww in 2023/2024	Mogelijk ww in 2024/2025	Mogelijk ww in 2025/2026	% mogelijk ww in 2023/2024	% mogelijk ww in 2024/2025	% mogelijk ww in 2025/2026
Schaap	9973	6825	7415	2026	2091	5758	20,31%	30,64%	77,65%
Pony	489	387	463	12	19	60	2,45%	4,91%	12,96%
Paard	1264	1257	1432	29	58	140	2,29%	4,61%	9,78%
Geit	208	171	202	0	15	10	0%	8,77%	4,95%
Varken	12	8	14	0	0	0	0%	0%	0%
Alpaca	38	35	31	0	0	9	0%	0%	29,03%
Ezel	25	18	20	0	2	5	0%	11,11%	25%
Rund	350	517	599	0	14	39	0%	2,71%	6,51%
Damhert	64	63	64	0	0	0	0%	0%	0%

Tabel 3

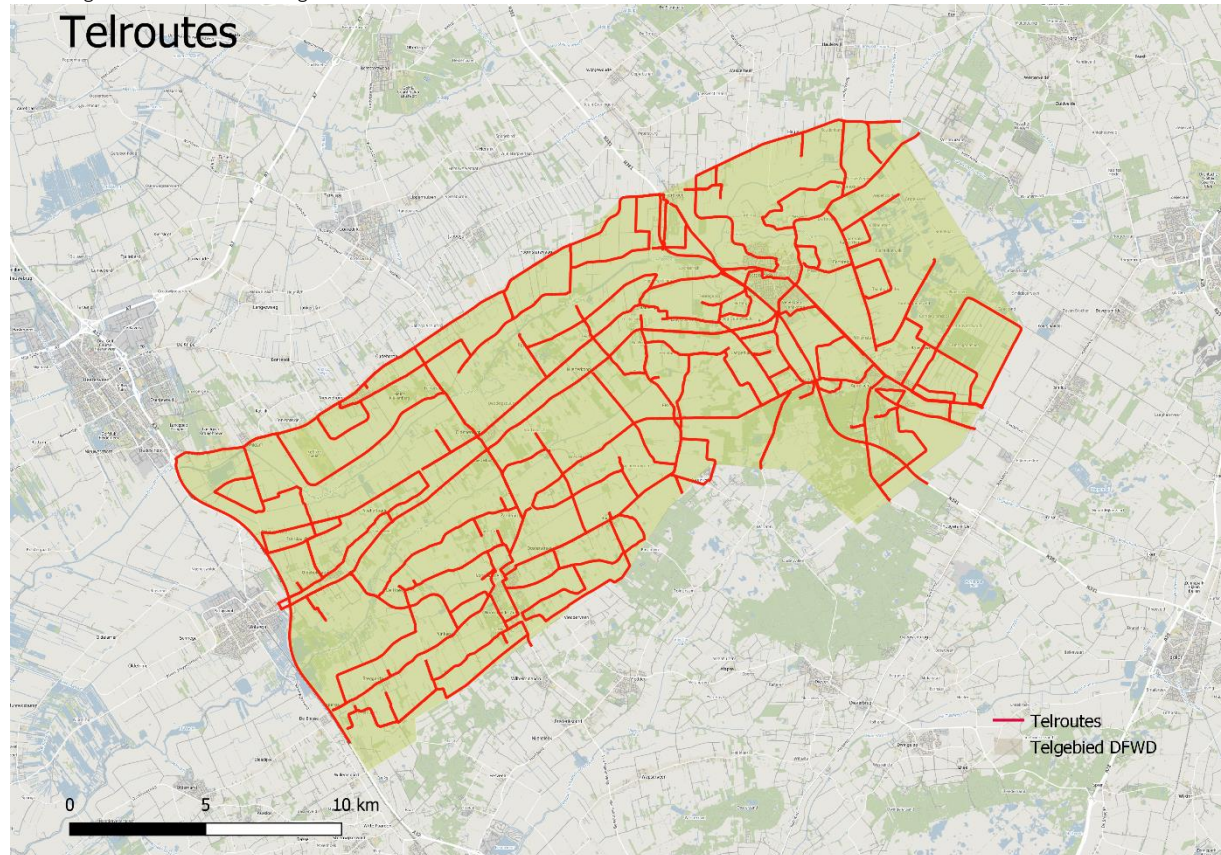
Vergelijking groepen 2023/2024, 2024/2025 en 2025/2026

Soort	23/24	24/25	25/26	Mogelijk ww in 2023/2024	Mogelijk ww in 2024/2025	Mogelijk ww in 2025/2026	% mogelijk ww in 2023/2024	% mogelijk ww in 2024/2025	% mogelijk ww in 2025/2026
Schaap	370	278	269	36	46	115	9,73%	16,55%	42,75%
Pony	223	155	178	7	7	15	3,14%	4,52%	8,43%
Paard	454	445	552	8	14	36	1,76%	3,15%	6,52%
Geit	71	37	55	0	2	4	0%	5,41%	7,27%
Varken	6	4	6	0	0	0	0%	0%	0%
Alpaca	13	7	11	0	0	1	0%	0%	9,09%
Ezel	15	9	8	0	2	1	0%	22,22%	12,50%
Rund	58	64	87	0	3	7	0%	4,69%	8,04%
Damhert	10	10	9	0	0	0	0%	0%	0%

4.2. Resultaten Drents-Friese Regio – Friese deel

Figuur 13

kaart telgebied Drents-Friese Regio – Friese deel

Voor deze telling is in totaal 630,9 kilometer afgelegd, weergegeven in figuur 13. In tabel 4 is het aantal individuen en groepen per soort uiteengezet.

Tabel 4

Getelde individuen en groepen

	Individen 2025/2026			Groepen 2025/2026		
	Totaal	Waarvan mogelijk wolfwerend	Percentage mogelijk wolfwerend	Totaal	Waarvan mogelijk wolfwerend	Percentage mogelijk wolfwerend
Schaap	3727	2273	60,99%	171	50	29,24%
Pony	399	102	25,56%	126	10	7,94%
Paard	897	12	1,34%	319	7	2,19%
Geit	71	2	2,82%	22	1	4,55%
Varken	2	0	0%	1	0	0%
Alpaca	32	4	12,50%	11	2	18,18%
Ezel	6	3	50%	5	2	40%
Rund	316	11	3,48%	23	2	12,50%
Damhart	25	0	0%	4	0	0%

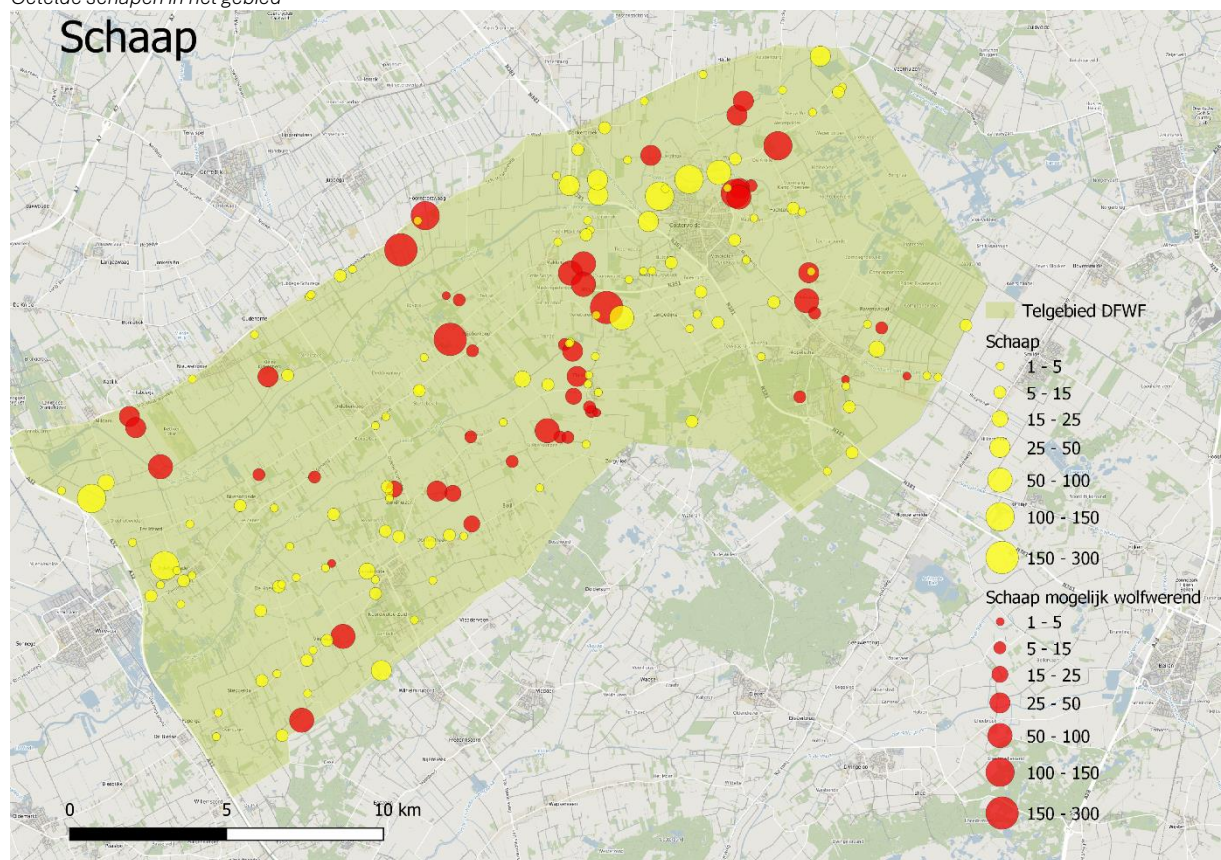
4.2.1. Schapen Drents-Friese Regio – Friese deel

In totaal werden er 3727 schapen geteld. Deze waren onderverdeeld in 171 groepen. Van dit totaal aantal groepen waren er 50 groepen mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 29,24%.

Van de totaal 3727 schapen stonden er 2273 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 60,99%.

In figuur 13 is de verdeling van de groepen zichtbaar binnen het telgebied. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 13
Getelde schapen in het gebied

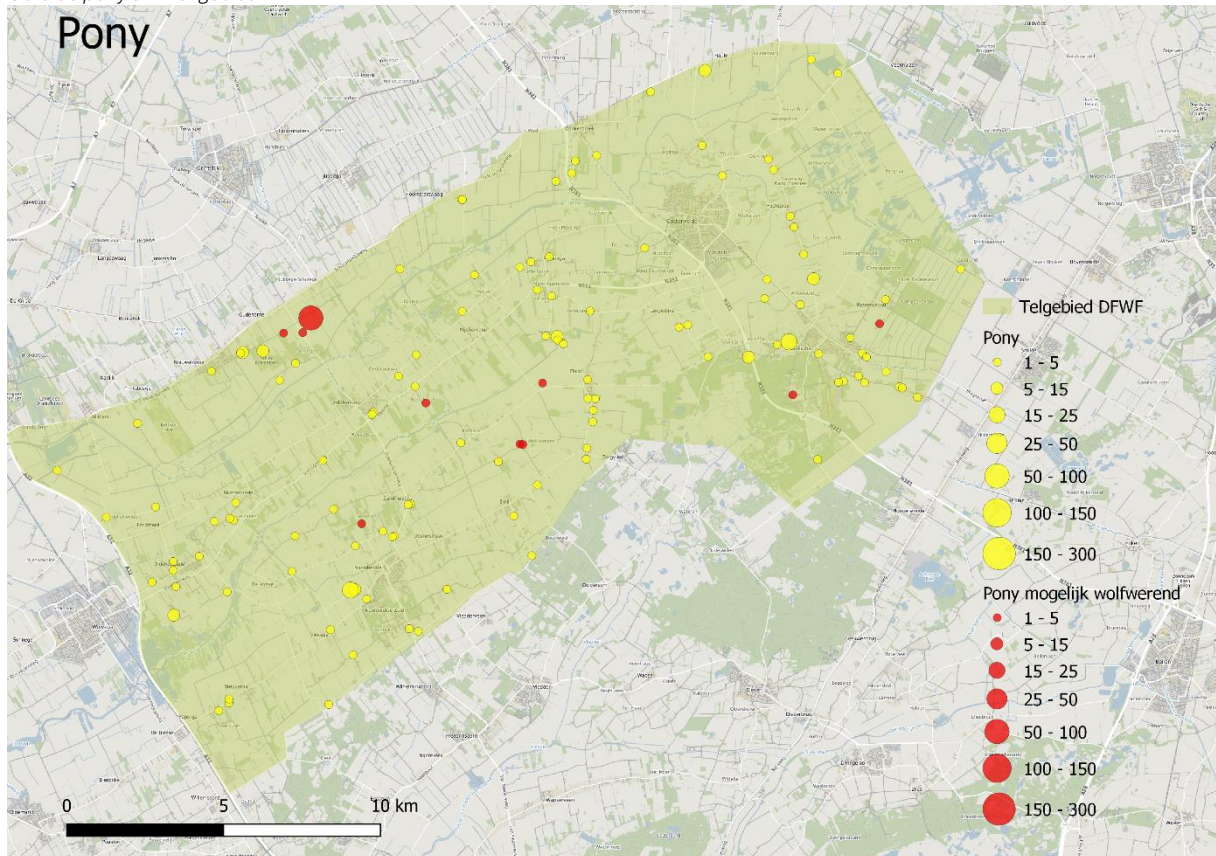
4.2.2. Pony's Drents-Friese Regio – Fries deel

In totaal werden er 399 pony's geteld. Deze pony's waren verdeeld in 126 groepen, waarvan 10 groepen mogelijk wolfwerend beschermd waren. Dit komt neer op 7,94%.

Van de 399 pony's stonden er 102 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 25,56%.

In figuur 14 is de verdeling van de groepen zichtbaar. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 14
Getelde pony's in het gebied

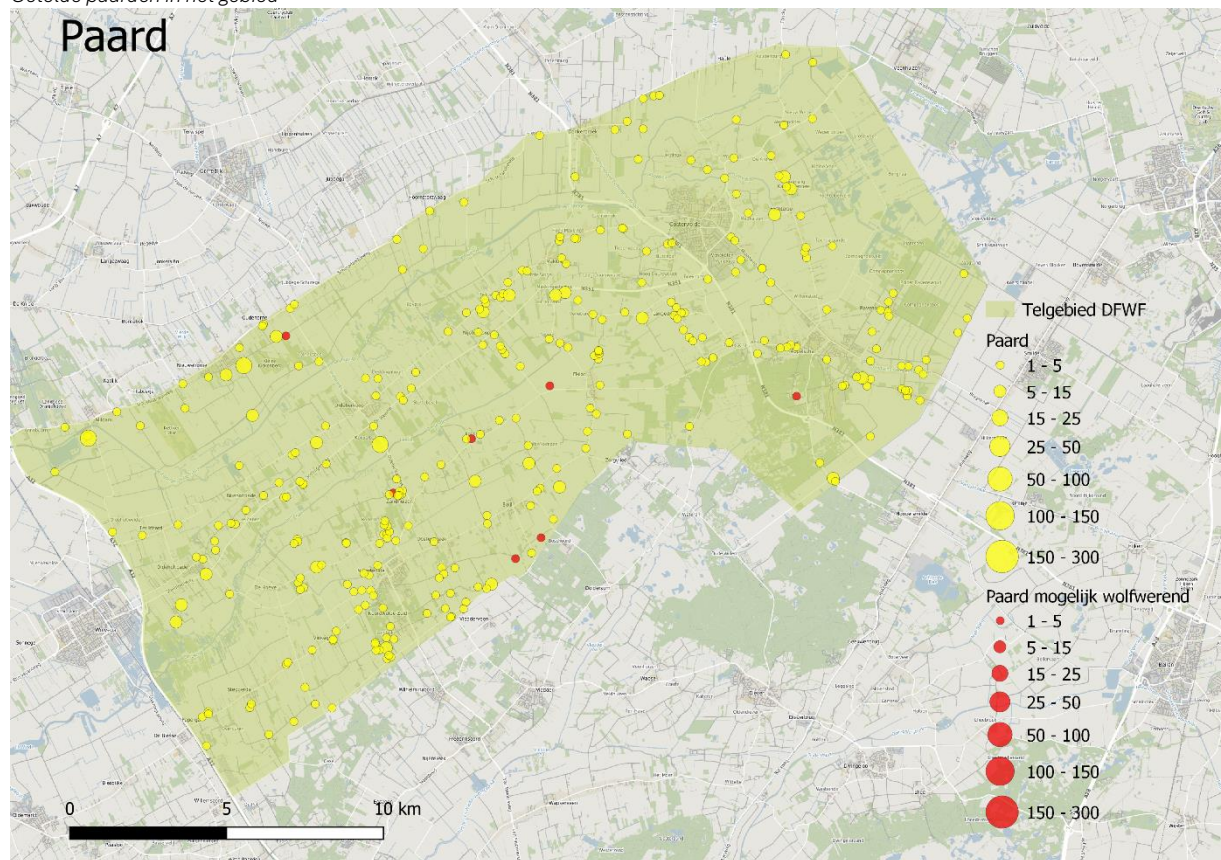
4.2.3. Paarden Drents-Friese Regio – Friese deel

In totaal werden er 897 paarden geteld. Deze paarden waren verdeeld in 319 groepen, waarvan 7 groepen mogelijk wolfwerend beschermd waren. Dit komt neer op 2,19%.

Van de 897 paarden stonden er 12 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 1,34%.

In figuur 15 is de verdeling van de groepen zichtbaar. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 15
Getelde paarden in het gebied

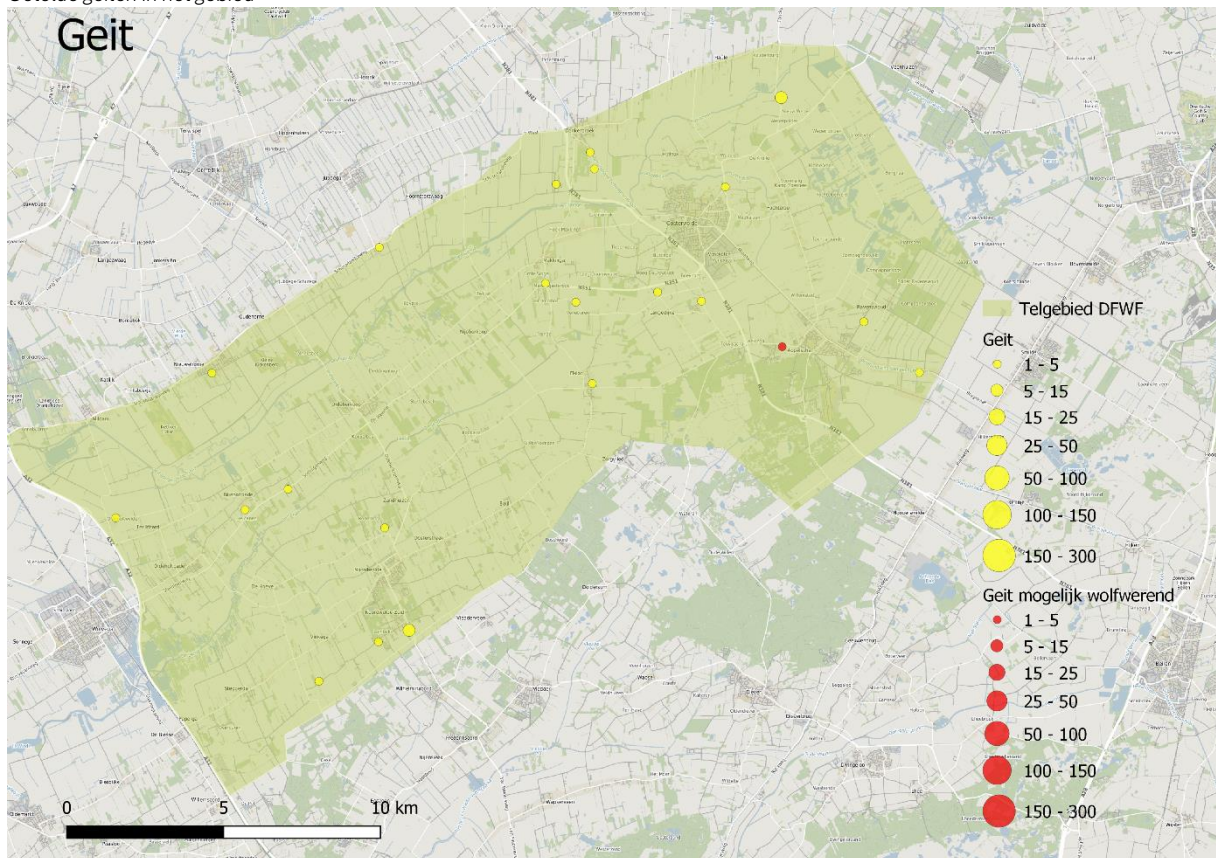
4.2.4. Geiten Drents-Friese Regio – Friese deel

In totaal werden er 71 geiten geteld. Deze waren onderverdeeld in 2 groepen, waarvan 1 groep mogelijk wolfwerend beschermd was. Dit komt neer op 4,55%.

Van de 71 geiten stonden er 2 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 2,82%.

In figuur 16 is de verdeling van de groepen zichtbaar. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 16
Getelde geiten in het gebied

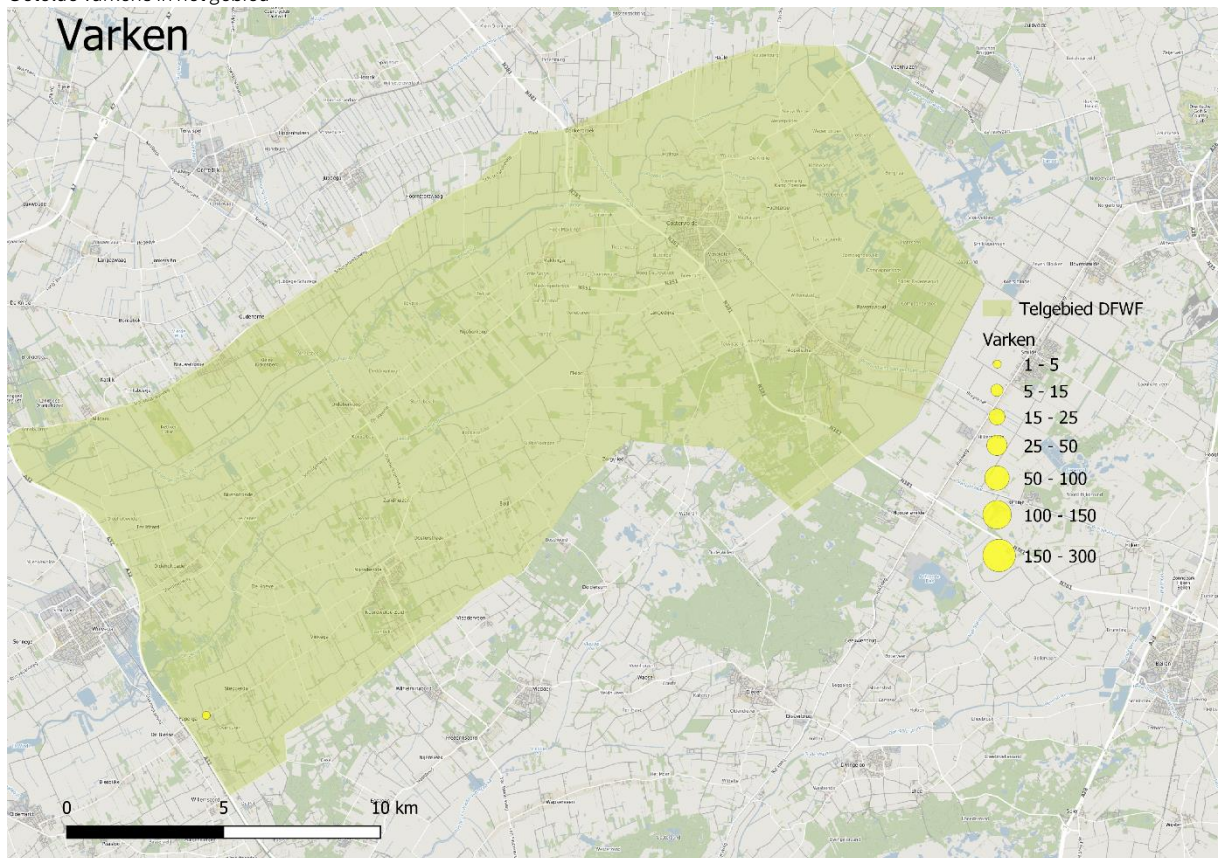
4.2.5. Varkens Drents-Friese Regio – Friese deel

In totaal werden er 2 varkens geteld. Deze waren onderverdeeld in 1 groep, waarvan 0 groepen mogelijk wolfwerend beschermd was. Dit komt neer op 0%.

Van de 2 varkens stonden er 0 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 0%.

In figuur 17 is de verdeling van de groepen zichtbaar. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 17
Getelde varkens in het gebied

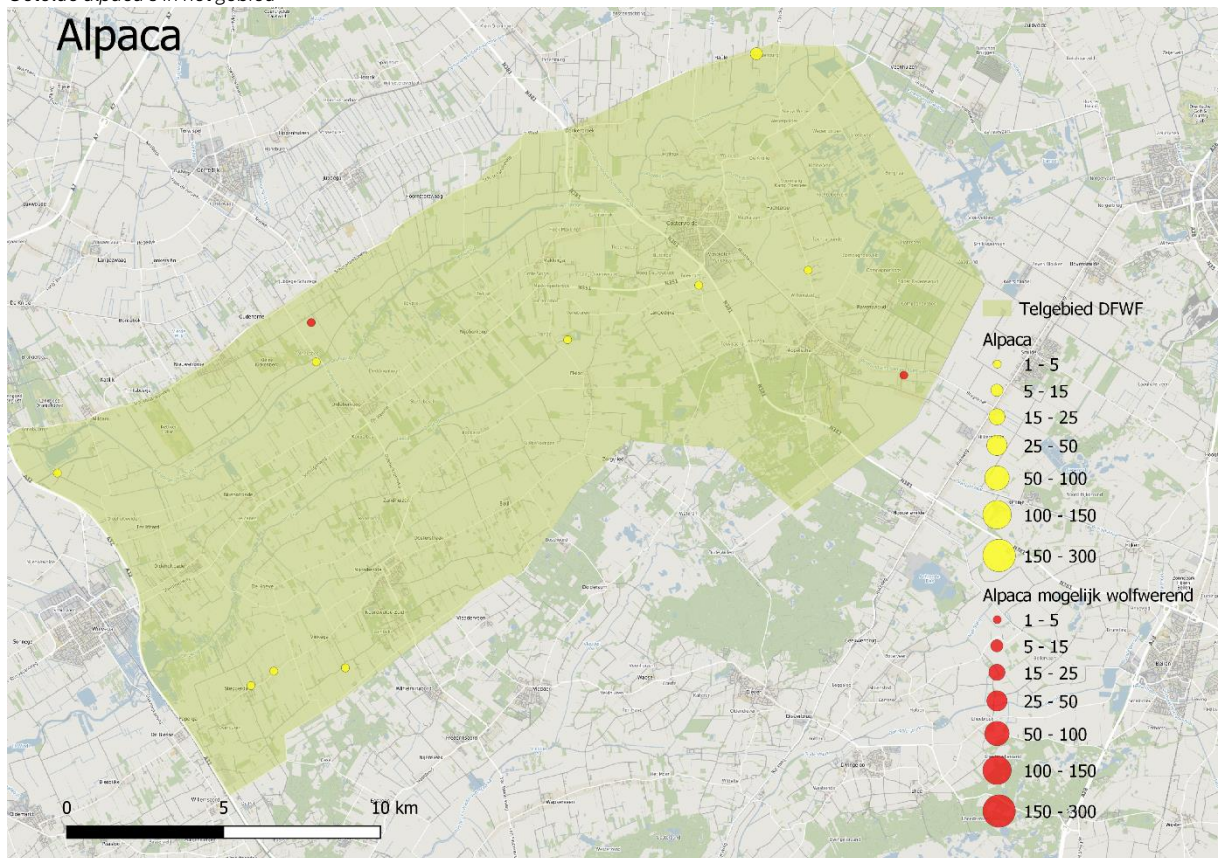
4.2.6. Alpaca's Drents-Friese Regio – Friese deel

In totaal werden er 32 alpaca's geteld. Deze alpaca's waren verdeeld in 11 groepen, waarvan 2 groepen mogelijk wolfwerend beschermd waren. Dit komt neer op 18,18%.

Van de 32 alpaca's stonden er 4 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 12,50%.

In figuur 18 is de verdeling van de groepen zichtbaar. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 18
Getelde alpaca's in het gebied

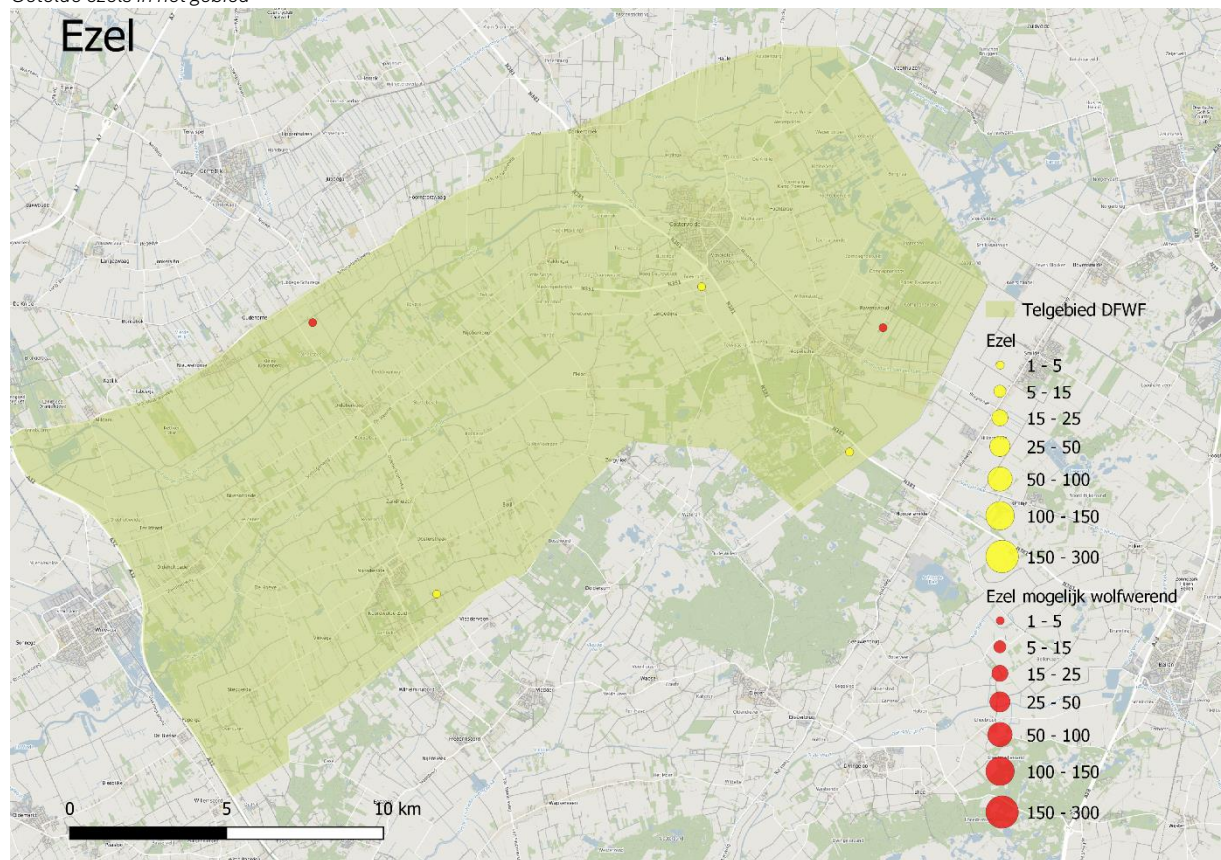
4.2.7. Ezels Drents-Friese Regio – Friese deel

In totaal werden er 6 ezels geteld. Deze ezels waren verdeeld in 5 groepen, waarvan 2 groepen mogelijk wolfwerend beschermd waren. Dit komt neer op 40%.

Van de 6 ezels stonden er 3 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 50%.

In figuur 19 is de verdeling van de groepen zichtbaar. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 19
Getelde ezels in het gebied

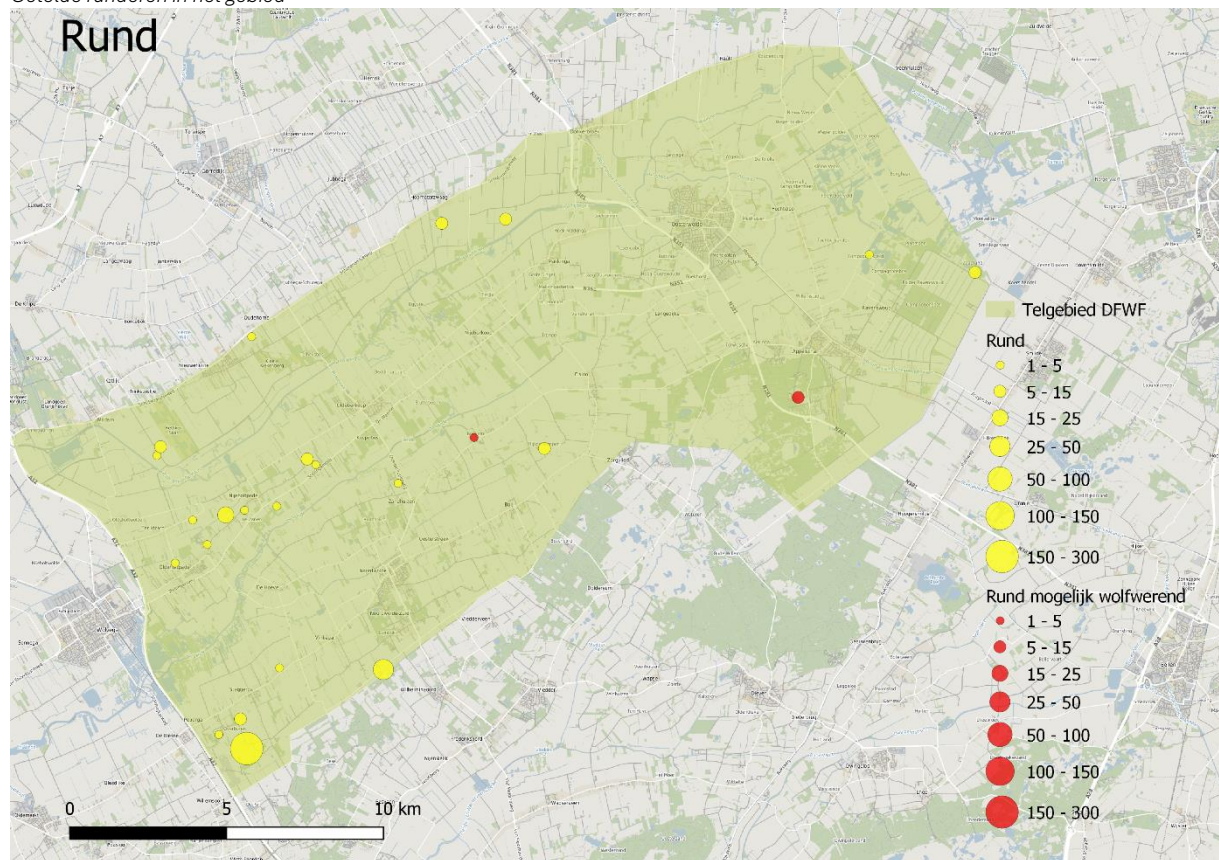
4.2.8. Runderen Drents-Friese Regio – Friese deel

In totaal werden er 316 runderen geteld. Deze runderen waren verdeeld in 23 groepen, waarvan 2 groepen mogelijk wolfwerend beschermd waren. Dit komt neer op 12,50%.

Van de 316 runderen stonden er 11 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 3,48%.

In figuur 20 is de verdeling van de groepen zichtbaar. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 20
Getelde runderen in het gebied

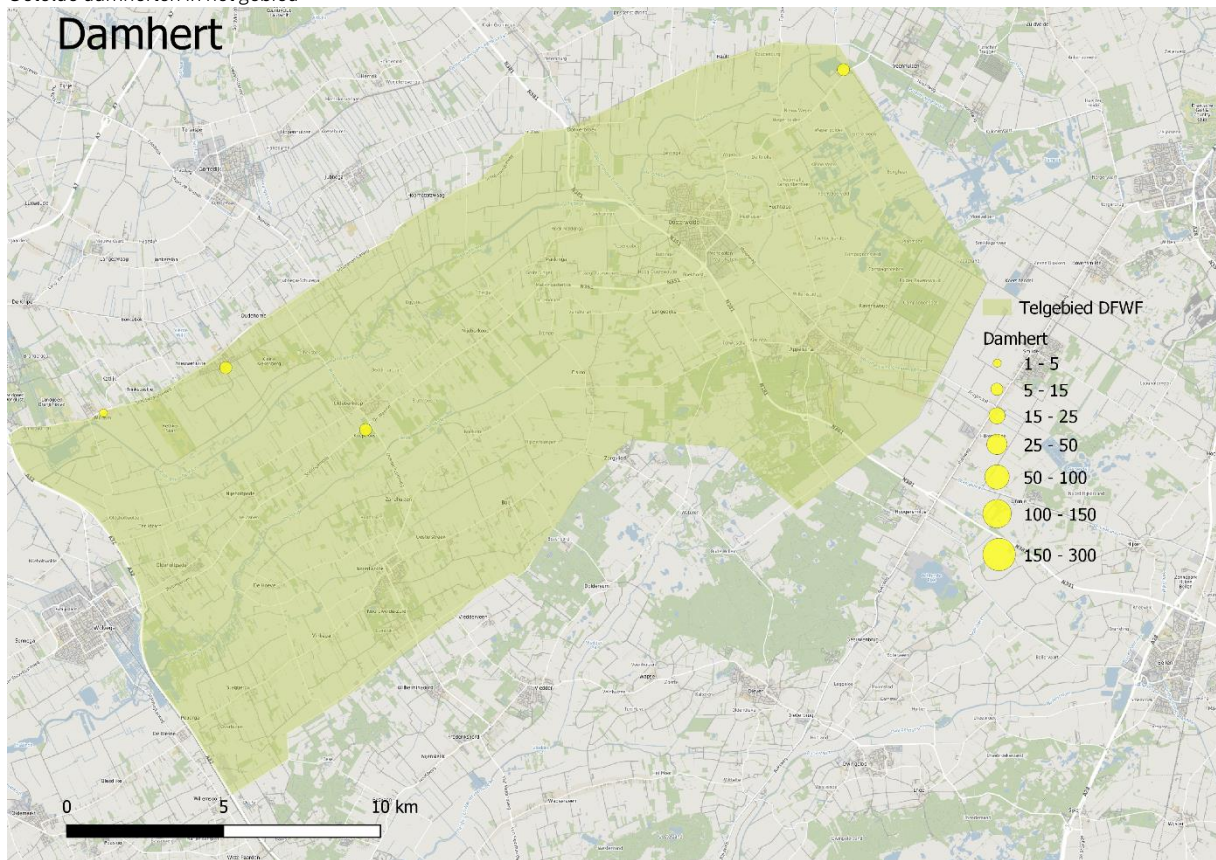
4.2.9. Damherten Drents-Friese Regio – Friese deel

In totaal werden er 25 damherten geteld. Deze waren verdeeld in 4 groepen, waarvan 0 groepen mogelijk wolfwerend beschermd waren. Dit komt neer op 0%. Het betreffen dieren binnen hertenkampjes.

Van de 25 damherten stonden er 0 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 0%.

In figuur 21 is de verdeling van de groepen zichtbaar. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 21
Getelde damherten in het gebied

4.2.10. Vergelijking met voorgaande tellingen

Het Friese deel van de Drents-Friese Regio is voor een deel geteld in 2023/2024 (Hasper, 2024), maar omdat dit een incompleet beeld geeft is er voor gekozen dit niet mee te nemen in de vergelijking. Het Friese deel is volledig geteld in 2024/2025 (Hasper & Van der Meer, 2025) wat het mogelijk maakt om voor dit gebied een vergelijking te maken met het jaar ervoor. Er is een vergelijking gemaakt van het totaal aantal individuen in tabel 5 en groepen in tabel 6.

Tabel 5

Vergelijking individuen 2024/2025 en 2025/2026

Soort	24/25	25/26	Mogelijk ww in 2024/2025	Mogelijk ww in 2025/2026	% mogelijk ww in 2024/2025	% mogelijk ww in 2025/2026
Schaap	4424	3727	1365	2273	30,85%	60,99%
Pony	173	399	24	102	13,87%	25,56%
Paard	750	897	21	12	2,80%	1,34%
Geit	35	71	16	2	45,71%	2,82%
Varken	2	2	0	0	0%	0%
Alpaca	32	32	0	4	0%	12,50%
Ezel	9	6	0	3	0,00%	50%
Rund	47	316	6	11	12,77%	3,48%
Damhert	22	25	0	0	0%	0%

Tabel 6

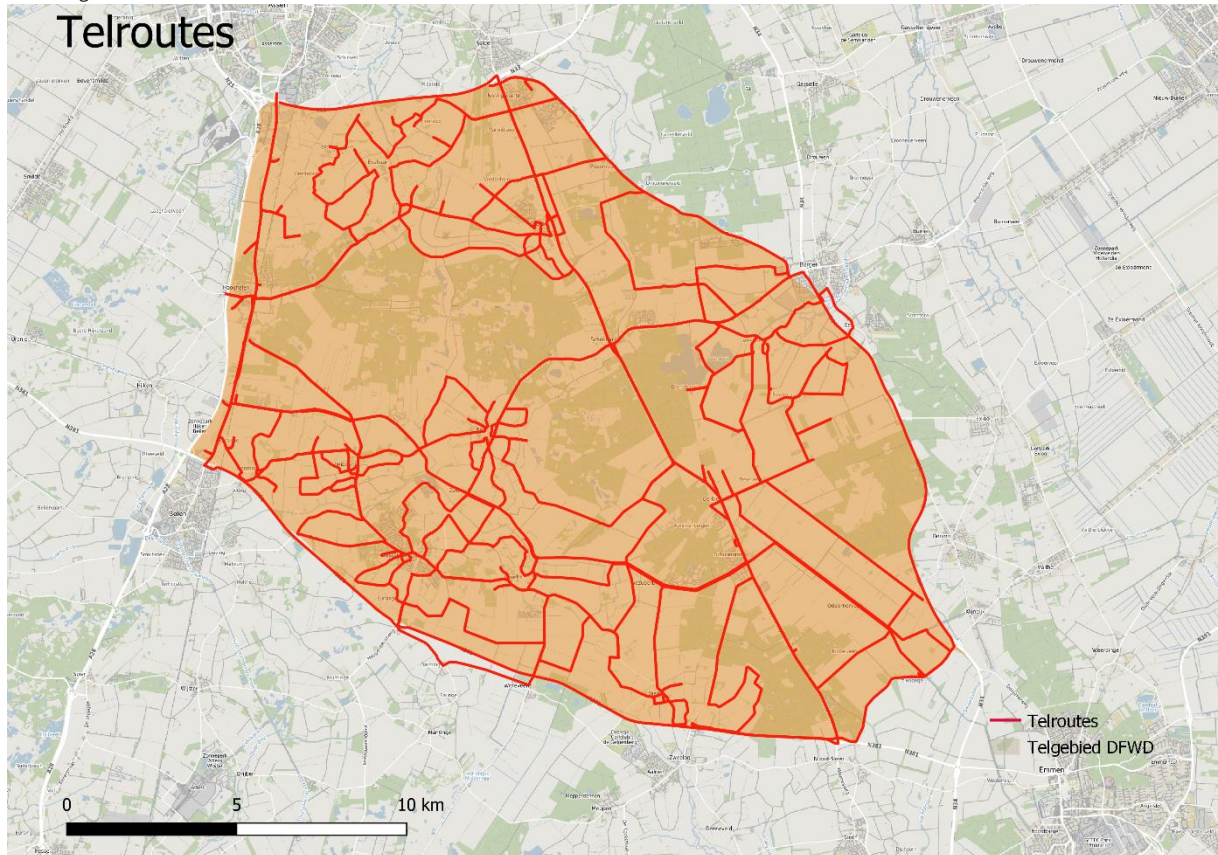
Vergelijking groepen 2024/2025 en 2025/2026

Soort	24/25	25/26	Mogelijk ww in 2024/2025	Mogelijk ww in 2025/2026	% mogelijk ww in 2024/2025	% mogelijk ww in 2025/2026
Schaap	173	171	23	50	13,29%	29,24%
Pony	88	126	6	10	6,82%	7,94%
Paard	270	319	8	7	2,96%	2,19%
Geit	11	22	2	1	18,18%	4,55%
Varken	1	1	0	0	0%	0%
Alpaca	12	11	0	2	0%	18,18%
Ezel	6	5	0	2	0%	40%
Rund	8	23	1	2	12,50%	12,50%
Damhert	2	4	0	0	0%	0%

4.3. Resultaten Midden-Drenthe

Figuur 22

kaart telgebied Midden-Drenthe deel

Voor deze telling is in totaal 517 kilometer afgelegd. In tabel 7 is het aantal individuen en groepen per soort uiteengezet.

Tabel 7

Getelde individuen en groepen

	Individen 2025/2026			Groepen 2025/2026		
	Totaal	Waarvan mogelijk wolfwerend	Percentage mogelijk wolfwerend	Totaal	Waarvan mogelijk wolfwerend	Percentage mogelijk wolfwerend
Schaap	2395	2080	86,85%	96	52	54,17%
Pony	201	18	8,96%	95	8	8,42%
Paard	682	22	4,11%	240	11	4,58%
Geit	39	0	0%	11	0	0%
Varken	6	0	0%	3	0	0%
Alpaca	11	0	0%	3	0	0%
Ezel	6	0	0%	3	0	0%
Rund	256	18	7,03%	26	5	19,23%
Damhart	19	5	26,31%	3	1	33,33%

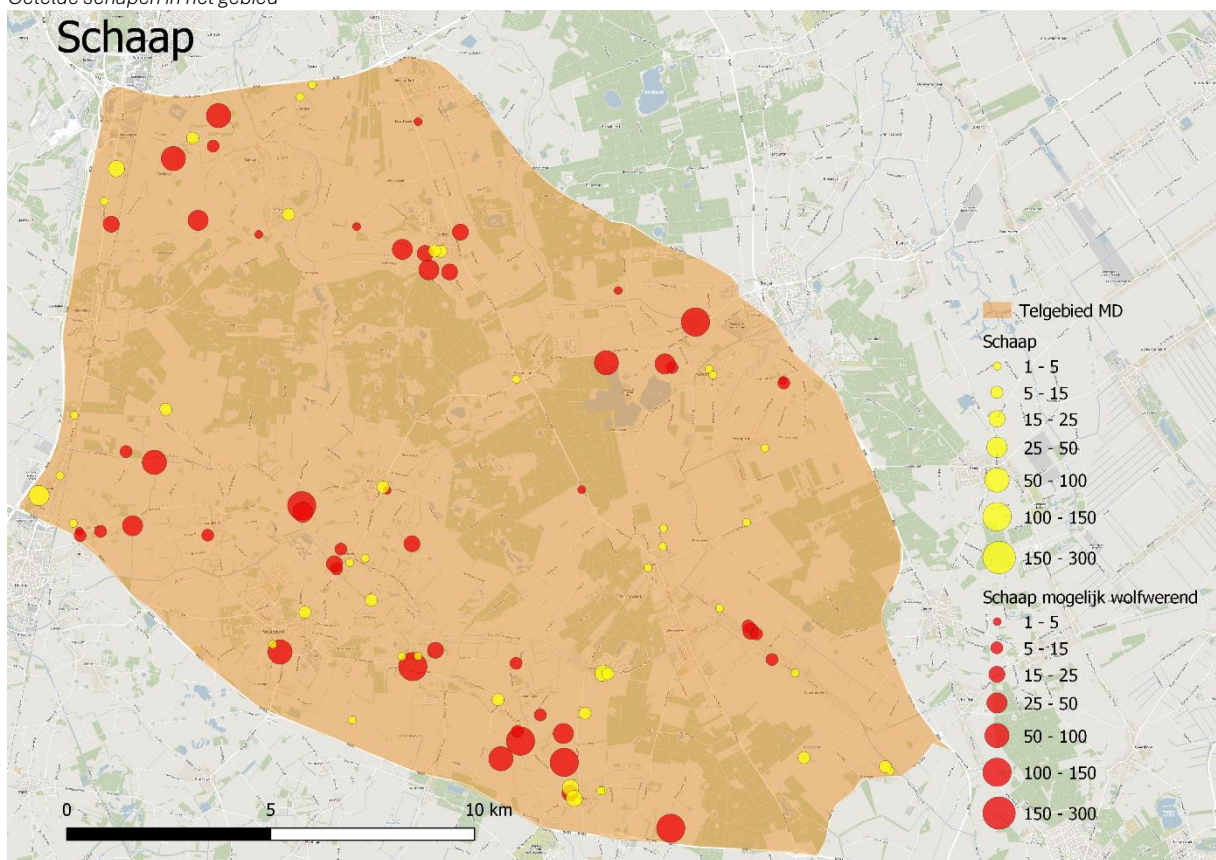
4.3.1. Schapen Midden-Drenthe

In totaal werden er 2395 schapen geteld. Deze waren onderverdeeld in 96 groepen. Van dit totaal aantal groepen waren er 52 groepen mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 54,17%.

Van de totaal 2395 schapen stonden er 2080 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 86,85%.

In figuur 23 is de verdeling van de groepen zichtbaar binnen het telgebied. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 23
Getelde schapen in het gebied

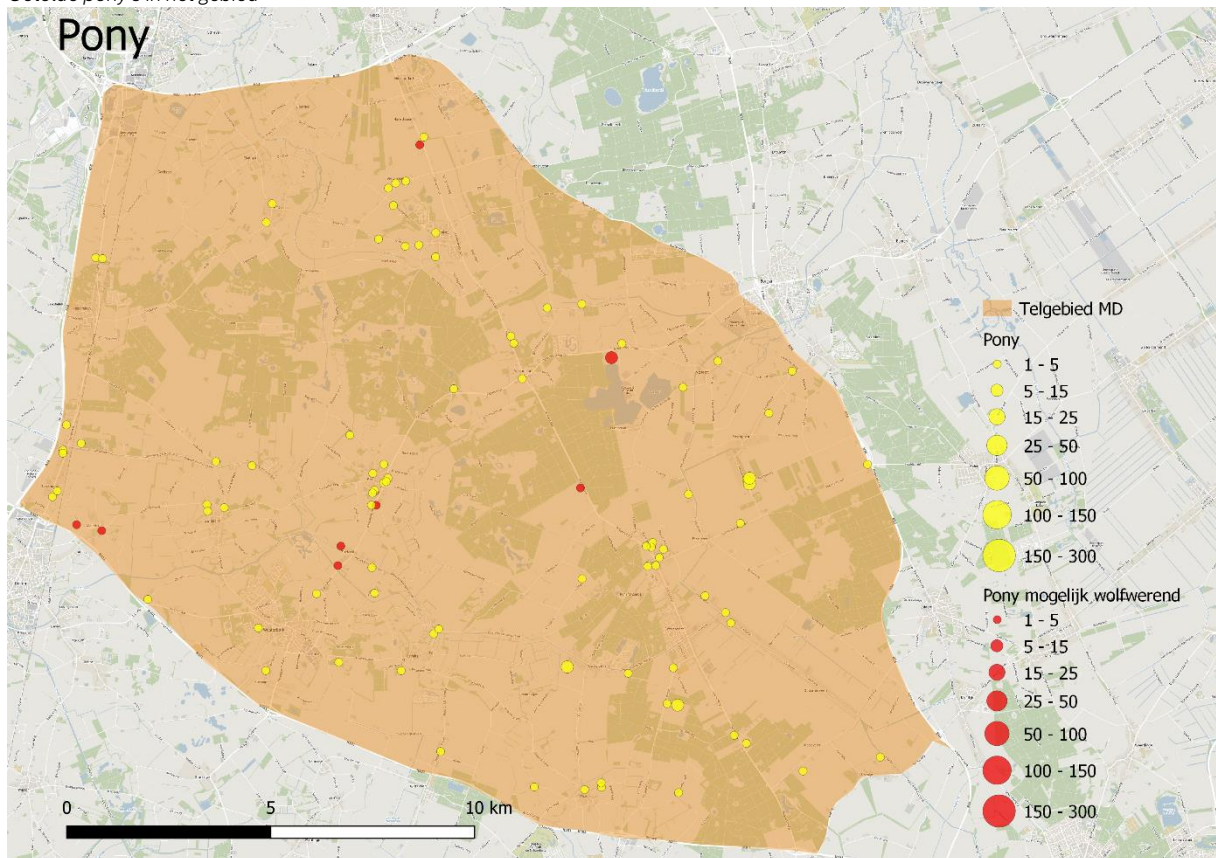
4.3.2. Pony's Midden-Drenthe

In totaal werden er 201 pony's geteld. Deze pony's waren verdeeld in 95 groepen, waarvan 8 groepen mogelijk wolfwerend beschermd waren. Dit komt neer op 8,42%.

Van de 201 pony's stonden er 18 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 8,96%.

In figuur 24 is de verdeling van de groepen zichtbaar. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 24
Getelde pony's in het gebied

4.3.3. Paarden Midden-Drenthe

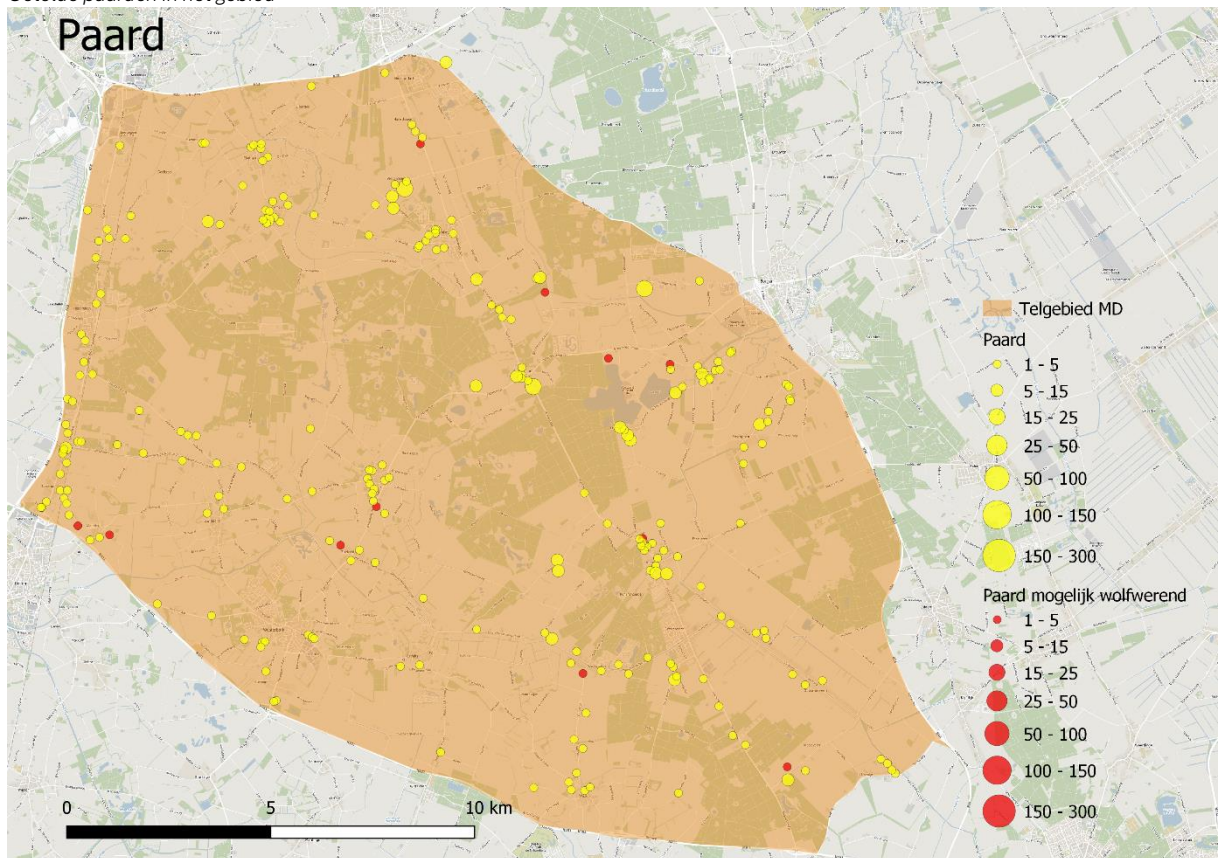
In totaal werden er 682 paarden geteld. Deze paarden waren verdeeld in 240 groepen, waarvan 11 groepen mogelijk wolfwerend beschermd waren. Dit komt neer op 4,58%.

Van de 682 paarden stonden er 22 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 4,11%.

In figuur 25 is de verdeling van de groepen zichtbaar. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 25

Getelde paarden in het gebied

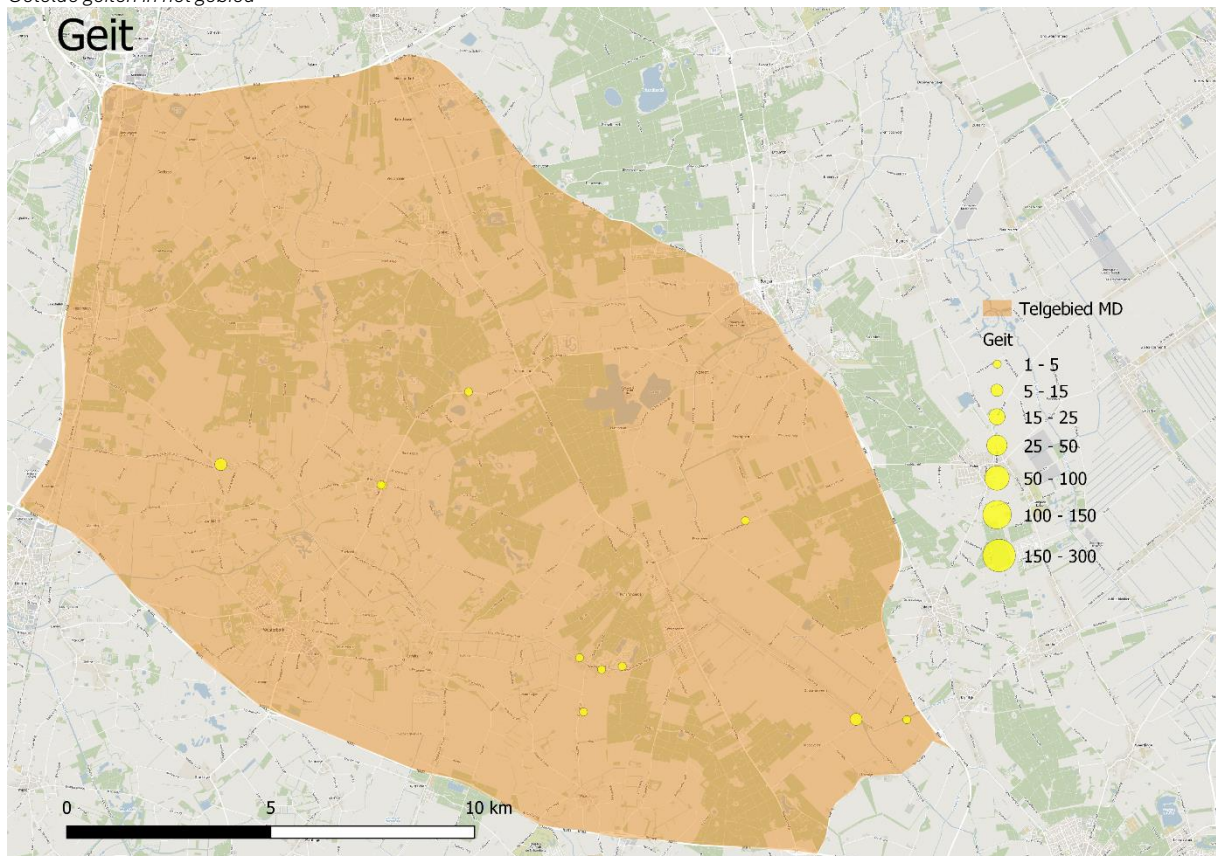
4.3.4. Geiten Midden-Drenthe

In totaal werden er 39 geiten geteld. Deze waren onderverdeeld in 11 groepen, waarvan 0 groepen mogelijk wolfwerend beschermd was. Dit komt neer op 0%.

Van de 39 geiten stonden er 0 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 0%.

In figuur 26 is de verdeling van de groepen zichtbaar. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 26
Getelde geiten in het gebied

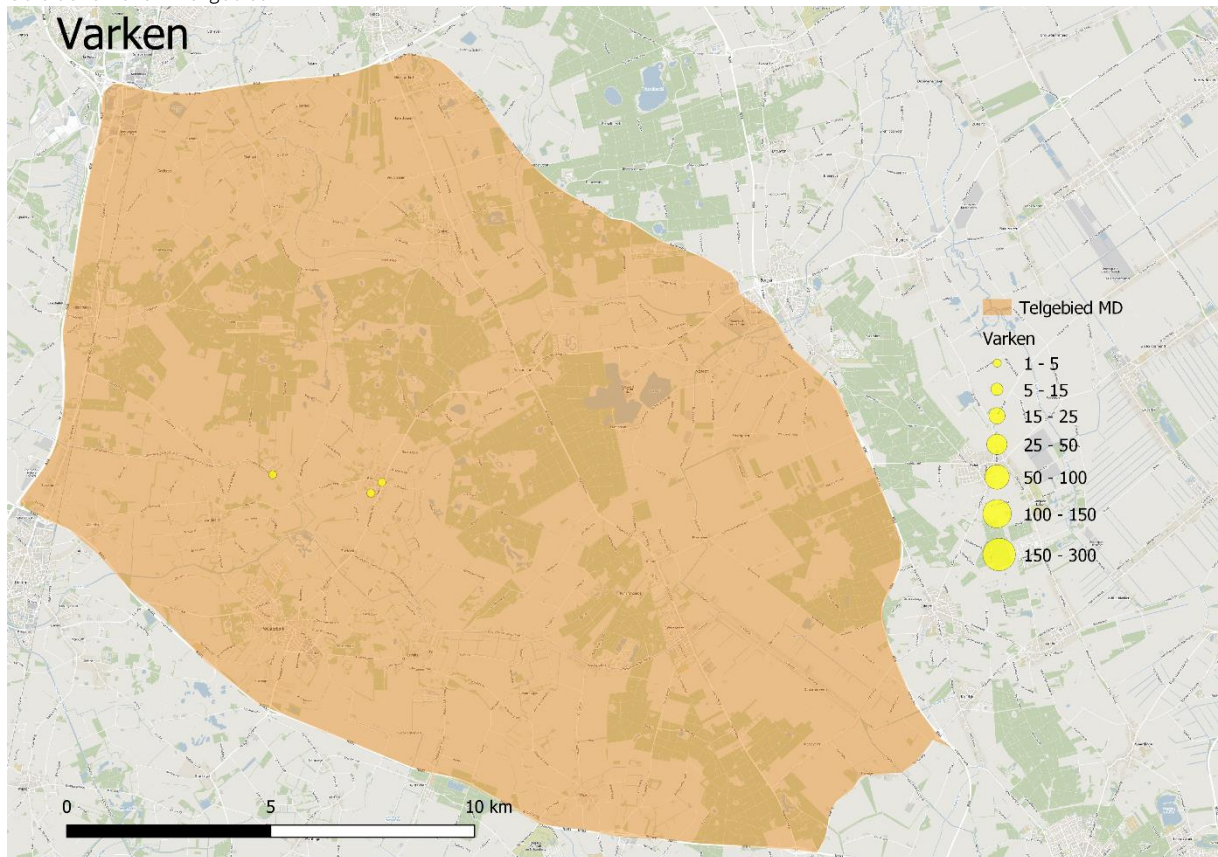
4.3.5. Varkens Midden-Drenthe

In totaal werden er 6 varkens geteld. Deze waren onderverdeeld in 3 groep, waarvan 0 groepen mogelijk wolfwerend beschermd was. Dit komt neer op 0%.

Van de 6 varkens stonden er 0 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 0%.

In figuur 27 is de verdeling van de groepen zichtbaar. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 27
Getelde varkens in het gebied

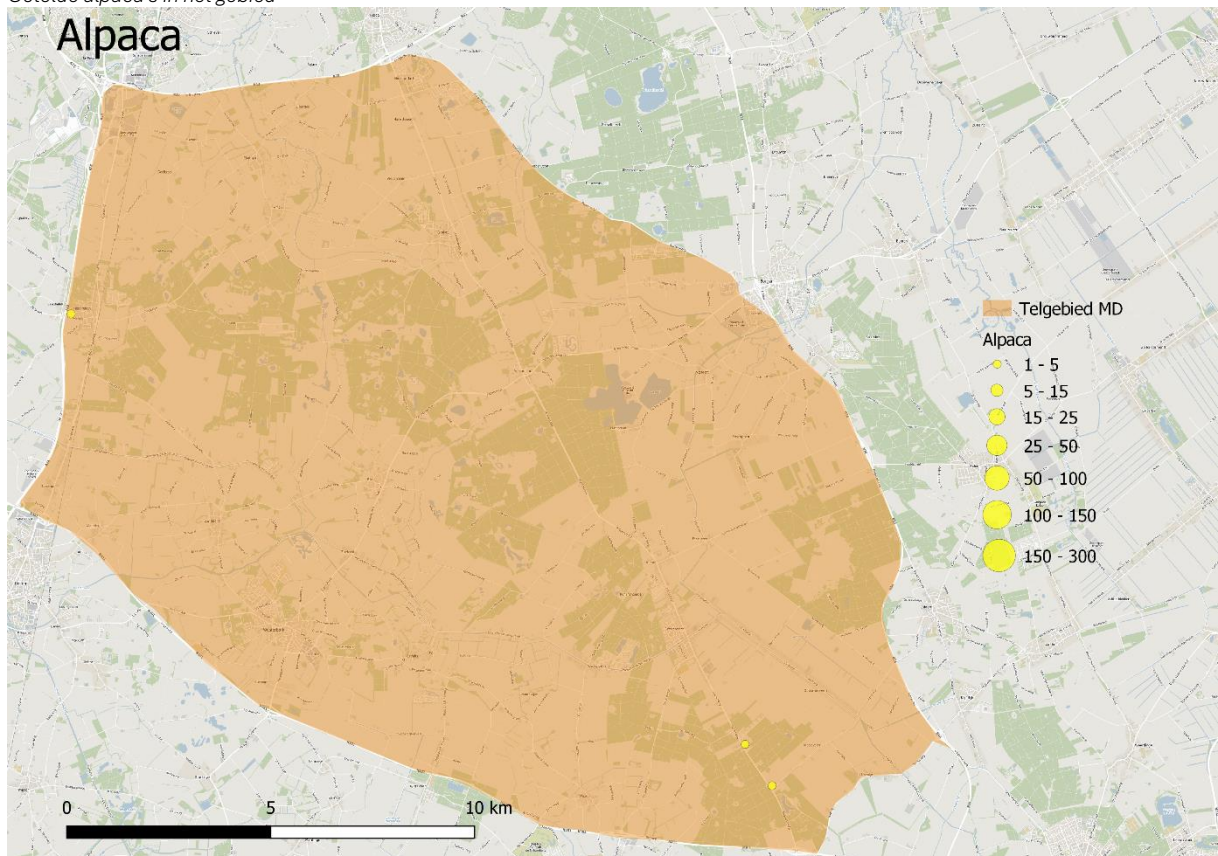
4.3.6. Alpaca's Midden-Drenthe

In totaal werden er 11 alpaca's geteld. Deze alpaca's waren verdeeld in 3 groepen, waarvan 0 groepen mogelijk wolfwerend beschermd waren. Dit komt neer op 0%.

Van de 11 alpaca's stonden er 0 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 0%.

In figuur 28 is de verdeling van de groepen zichtbaar. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 28
Getelde alpaca's in het gebied

4.3.7. Ezels Midden-Drenthe

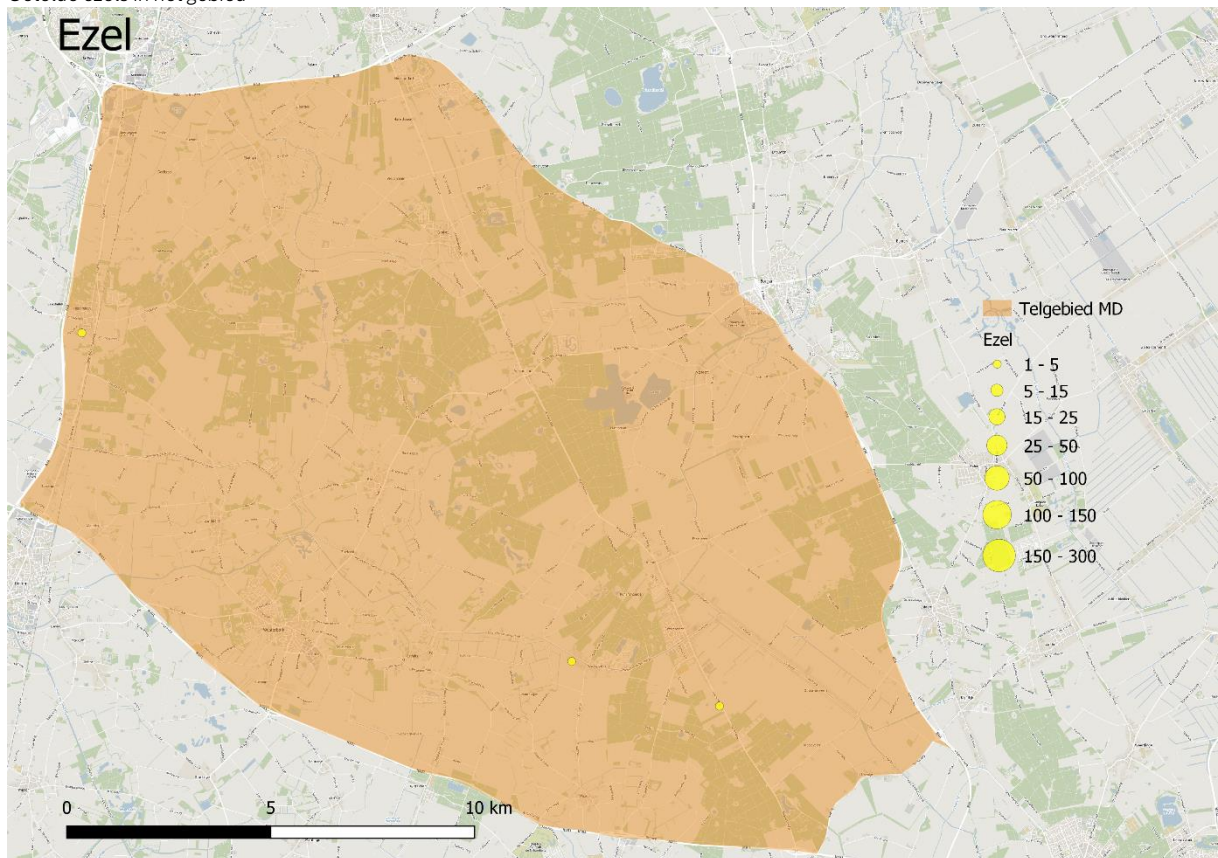
In totaal werden er 6 ezels geteld. Deze ezels waren verdeeld in 3 groepen, waarvan 0 groepen mogelijk wolfwerend beschermd waren. Dit komt neer op 0%.

Van de 6 ezels stonden er 0 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 0,00%.

In figuur 29 is de verdeling van de groepen zichtbaar. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 29

Getelde ezels in het gebied

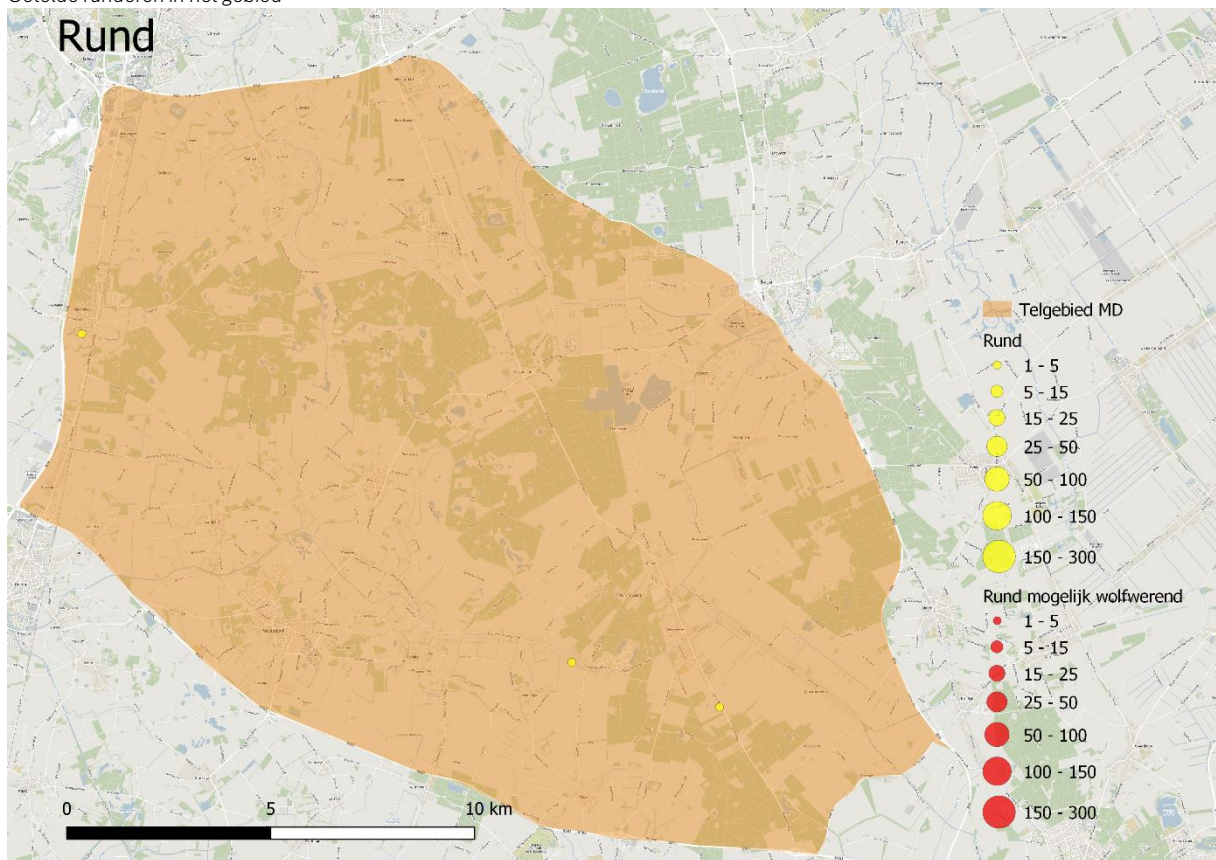
4.3.8. Runderen Midden-Drenthe

In totaal werden er 256 runderen geteld. Deze runderen waren verdeeld in 26 groepen, waarvan 5 groepen mogelijk wolfwerend beschermd waren. Dit komt neer op 19,23%.

Van de 256 runderen stonden er 18 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 7,03%.

In figuur 30 is de verdeling van de groepen zichtbaar. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 30
Getelde runderen in het gebied

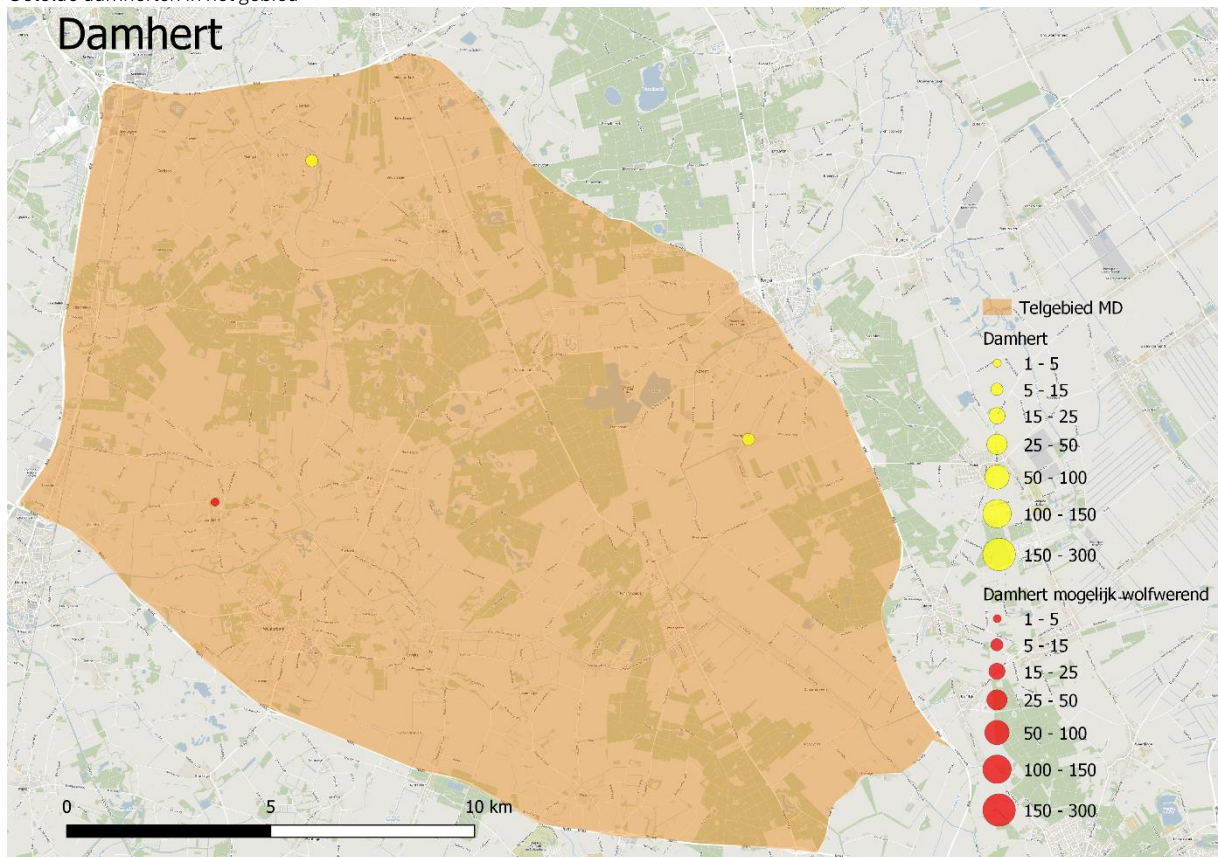
4.3.9. Damherten Midden-Drenthe

In totaal werden er 19 damherten geteld. Deze waren verdeeld in 3 groepen, waarvan 1 groep mogelijk wolfwerend beschermd waren. Dit komt neer op 33,33%. Het betreffen dieren binnen hertenkampjes.

Van de 19 damherten stonden er 5 mogelijk wolfwerend beschermd. Dit komt neer op 26,31%.

In figuur 31 is de verdeling van de groepen zichtbaar. De rode cirkels zijn de mogelijk wolfwerend beschermde groepen.

Figuur 31
Getelde damherten in het gebied

4.3.10. Vergelijking met voorgaande tellingen

Het gebied Midden-Drenthe is volledig geteld in 2024/2025 (Hasper & Van der Meer, 2025) wat het mogelijk maakt om voor dit gebied een vergelijking te maken met het jaar ervoor. Er is een vergelijking gemaakt van het totaal aantal individuen in tabel 8 en groepen in tabel 9.

Tabel 8

Vergelijking individuen 2024/2025 en 2025/2026

Soort	24/25	25/26	Mogelijk ww in 2024/2025	Mogelijk ww in 2025/2026	% mogelijk ww in 2024/2025	% mogelijk ww in 2025/2026
Schaap	1328	2395	505	2080	38,03%	86,85%
Pony	125	201	9	18	7,20%	8,96%
Paard	622	682	17	22	2,73%	4,11%
Geit	36	39	0	0	0%	0%
Varken	0	6	0	0	0%	0%
Alpaca	2	11	0	0	0%	0%
Ezel	6	6	0	0	0%	0%
Rund	258	256	0	18	0%	7,03%
Damhert	7	19	0	5	0%	26,31%

Tabel 9

Vergelijking groepen 2024/2025 en 2025/2026

Soort	24/25	25/26	Mogelijk ww in 2024/2025	Mogelijk ww in 2025/2026	% mogelijk ww in 2024/2025	% mogelijk ww in 2025/2026
Schaap	64	96	22	52	34,38%	54,17%
Pony	46	95	4	8	8,70%	8,42%
Paard	186	240	6	11	3,23%	4,58%
Geit	9	11	0	0	0%	0%
Varken	0	3	0	0	0%	0%
Alpaca	1	3	0	0	0%	0%
Ezel	2	3	0	0	0%	0%
Rund	16	26	0	5	0%	19,23%
Damhert	1	3	0	1	0%	33,33%

5. Conclusie/discussie

Ten opzichte van voorgaande jaren is een opvallende stijging te zien van beschermde dieren. Naast schapen staan nu ook steeds meer andere landbouwhuisdieren beschermd.

In 2023/2024 was er sprake van een blauwtongvirus uitbraak, dit was toen niet terug te zien in de cijfers ten opzichte van de telling uit 2022/2023. In 2024/2025 was er wederom sprake van een blauwtong epidemie, in dat jaar zijn er opvallend minder schapen geteld. In de telling van 2025/2026 was juist weer een behoorlijke stijging te zien van het aantal schapen.

Tijdens het onderzoek zijn een aantal dingen opgevallen. Er zijn, net zoals voorgaande jaren, verscheidende percelen waar wel een mogelijk wolfwerend raster omheen stond, maar waar op dat moment geen dieren in stonden. Deze zijn dus niet meegeteld als mogelijk wolfwerend.

Daarnaast waren er een aantal groepen dieren die in een mogelijk wolfwerend raster stonden, maar waar gebreken zichtbaar waren waardoor ze niet meegeteld zijn onder de noemer mogelijk wolfwerend.

Enkele van deze gebreken waren:

- Drie van de vier zijden van een weide waren mogelijk wolfwerend en één zijde dus niet;
- Alle draden hingen niet strak;
- Het toegangshek was niet wolfwerend;
- Onderste draad was optisch hoger dan 20 cm.

Ook waren er verschillende groepen waarbij het normale raster niet wolfwerend was, maar de nachtkraal mogelijk wel. Deze zijn ook niet meegenomen in de aantallen omdat de aanvallen ook overdag plaats kunnen vinden en omdat er geen zekerheid bestaat dat deze nachtkralen ook daadwerkelijk gebruikt worden.

Ondanks dat veel schapenhouders gepoogd hadden om hun weide wolfwerend te maken waren er nog veel gebreken zichtbaar. Hier ligt een kans voor de wolvencommissie en/of wolvenconsulent.

Bronnenlijst

- Hasper, H. (2022). *Onderzoek landbouwhuisdieren Zuidwest-Drenthe & Zuidoost-Fryslân*
- Hasper, H. (2024). *Onderzoek landbouwhuisdieren Zuidwest-Drenthe & Zuidoost-Fryslân*
- Hasper, H. & Van der Meer, W.J. (2025). *Onderzoek landbouwhuisdieren Zuidwest Drenthe, Midden-Drenthe en Zuidoost-Fryslân*
- Jansman, H., & Villing, N. (2023). *Voorstel voor een leefgebied van wolvenroedel in Zuidwest-Drenthe & Zuidoost-Fryslân*

